

**T.C.
ONDOKUZ MAYIS ÜNİVERSİTESİ
LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ
SPOR YÖNETİCİLİĞİ ANA BİLİM DALI**

**TÜRKİYE’DE FUTBOL VE BASKETBOL BRANŞLARINDA
MEYDANA GELEN DİSİPLİN İHLALLERİNİN BELİRLİ
YILLARA GÖRE DEĞİŞİMİ**

Yüksek Lisans Tezi

Haluk Berke HOŞ

Danışman
Prof. Dr. Soner ÇANKAYA

SAMSUN
2021

**T.C.
ONDOKUZ MAYIS ÜNİVERSİTESİ
LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ
SPOR YÖNETİCİLİĞİ ANA BİLİM DALI**

**TÜRKİYE’DE FUTBOL VE BASKETBOL BRANŞLARINDA
MEYDANA GELEN DİSİPLİN İHLALLERİNİN BELİRLİ
YILLARA GÖRE DEĞİŞİMİ**

Yüksek Lisans Tezi

Haluk Berke HOŞ

Danışman

Prof. Dr. Soner ÇANKAYA

SAMSUN

2021

TEZ KABUL VE ONAYI

Haluk Berke HOŞ tarafından, **Prof. Dr. Soner ÇANKAYA** danışmanlığında hazırlanan “**Türkiye’de Futbol ve Basketbol Branşlarında Meydana Gelen Disiplin İhlallerinin Belirli Yıllara Göre Değişimi**” başlıklı bu çalışma, jürimiz tarafından 24.8.2021 tarihinde yapılan sınav sonucunda oy birliği ile başarılı bulunarak Yüksek Lisans Tezi olarak kabul edilmiştir.

	Unvanı Adı Soyadı Üniversitesi Ana Bilim/Ana Sanat Dalı	İmza	Sonuç
Başkan (Danışman)	Prof. Dr. Soner ÇANKAYA Ondokuz Mayıs Üniversitesi Spor Yöneticiliği Anabilim Dalı		☒ Kabul ☐ Ret
Üye	Doç. Dr. Musa ÇON Ondokuz Mayıs Üniversitesi Spor Yöneticiliği Anabilim Dalı		☒ Kabul ☐ Ret
Üye	Dr. Öğr. Üyesi Kürşat ACAR Sinop Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Anabilim Dalı		☒ Kabul ☐ Ret

Bu tez, Enstitü Yönetim Kurulunca belirlenen ve yukarıda adları yazılı jüri üyeleri tarafından uygun görülmüştür.

ONAY
... / ... / ...
Prof. Dr. Ali BOLAT
Enstitü Müdürü

BİLİMSEL ETİĞE UYGUNLUK BEYANI

Hazırladığım Yüksek Lisans tezinin bütün aşamalarında bilimsel etiğe ve akademik kurallara riayet ettiğimi, çalışmada doğrudan veya dolaylı olarak kullandığım her alıntıya kaynak gösterdiğimi ve yararlandığım eserlerin Kaynaklar'da gösterilenlerden oluştuğunu, her unsurun enstitü yazım kılavuzuna uygun yazıldığını ve TÜBİTAK Araştırma ve Yayın Etiği Kurulu Yönetmeliği'nin 3. bölüm 9. maddesinde belirtilen durumlara aykırı davranılmadığını taahhüt ve beyan ederim.

İmza

24 / 08 / 2021

Haluk Berke HOŞ

TEZ ÇALIŞMASI ÖZGÜNLÜK RAPORU BEYANI

Tez Başlığı : Türkiye'de Futbol ve Basketbol Branşlarında Meydana Gelen Disiplin İhlallerinin Belirli Yıllara Göre Değişimi

Yukarıda başlığı belirtilen tez çalışması için şahsım tarafından 01/06/2021 tarihinde intihal tespit programından alınmış olan özgünlük raporu sonucunda;

Benzerlik oranı : % 21

Tek kaynak oranı : % 3 çıkmıştır.

İmza

24 / 08 / 2021

Prof. Dr. Soner ÇANKAYA

ÖZET

TÜRKİYE’DE FUTBOL VE BASKETBOL BRANŞLARINDA MEYDANA GELEN DİSİPLİN İHLALLERİNİN BELİRLİ YILLARA GÖRE DEĞİŞİMİ

Haluk Berke HOŞ

Ondokuz Mayıs Üniversitesi

Lisansüstü Eğitim Enstitüsü

Spor Yöneticiliği Ana Bilim Dalı

Yüksek Lisans, Ağustos/2021

Danışman: Prof. Dr. Soner ÇANKAYA

Futbol ve basketbol, dünyada olduğu gibi ülkemizde de en popüler spor dallarındandır. Futbol ve basketbol branşında süreç içerisinde meydana gelen değişimler ve gelişimler sonucunda meydana gelen disiplin ihlalleri artmaktadır. Sporda disiplin, spordaki önemli unsurlardan biridir ve sportif kuralların ihlal edilmesi durumunda uygulanmak üzere sporda disiplin kurallarına ihtiyaç duyulur. Sportif faaliyetler içerisinde meydana gelen disiplin ihlalleri de futbolda ve basketbolda farklı şekilde olmakta, verilen cezalar da futbol ve basketbola göre farklı niteliklerde olmaktadır. Bu nedenle araştırmada 2019 ve 2020 yıllarındaki futboldaki ve basketboldaki disiplin ihlallerini kimlerin yaptığı (spor kulüpleri / sporcu / antrenör / idareci), disiplin ihlallerinin sayıları ve disiplin ihlallerinin nedenleri ve bu disiplin ihlalleri neticesinde hükmedilen cezaların niteliklerinin incelenmesi amaçlanmıştır. Çalışmada veriler, nitel araştırma türlerinden biri olan doküman incelemesi yöntemiyle, Türkiye Futbol Federasyonu ve Türkiye Basketbol Federasyonu’nun yayınladığı kararlar üzerinden incelenmiş ve bu veriler ışığında değerlendirme yapılmıştır. Araştırma sonucunda futbolda genel olarak en çok cezayı spor kulüplerinin aldığı, ceza alma nedenlerinin en fazla çirkin ve kötü tezahürat ile Koronavirüs (COVID-19) talimatlarına aykırılık olduğu ve en çok para cezasına hükmedildiği, basketbolda da genel olarak en çok cezayı spor kulüplerinin aldığı, ceza alma nedenlerinin en fazla talimatlara aykırı hareket olduğu ve en çok para cezasına hükmedildiği tespit edilmiştir. Aynı zamanda, literatürdeki verilerin ışığında basketboldaki çirkin ve kötü tezahürat nedeniyle verilen cezaların önemli ölçüde artış gösterdiği ve özellikle futbolda idarecilerin hakaret, saldırı, kavga fiilleri neticesinde aldıkları cezaların sayısının arttığı sonucuna varılmıştır. Futbolda ve basketbolda çirkin ve kötü tezahürat nedeniyle verilen ceza sayısını azaltmak için, bu fiillerde bulunan taraftarların bilinçlenmesi sağlanması, yaptırım içeren hükümlerin daha etkili uygulanması, spor kulüplerindeki idarecilerin gerekli eğitimleri alması önerilebilir.

Anahtar Sözcükler: Spor, futbol, basketbol, disiplin.

ABSTRACT

CHANGE OF DISCIPLINARY VIOLATIONS OCCURING FOOTBALL AND BASKETBALL IN TURKEY ACCORDING TO DATA FROM CERTAIN YEARS

Haluk Berke HOŞ

Ondokuz Mayıs University

Institute of Graduate Studies

Department of Sport Management

Master, August/2021

Supervisor: Prof. Dr. Soner ÇANKAYA

Football and basketball are among the most popular branches of sports in our country and in the world as well. Disciplinary violations that occur as a result of the changes and developments occurring in the football and the basketball branches during the process are increasing. Discipline in sports is one of the important elements in sports and in case of violation of sports rules, discipline rules are needed in sports to be applied. Disciplinary violations that occur within sportive activities also occur differently in football and basketball, and the punishments given are different from football and basketball. Therefore, in this study, it was aimed to examine who committed disciplinary violations in football and basketball in the years of 2019 and 2020 (sports clubs / athletes / coaches / administrators), the number of disciplinary violations and the reasons for the disciplinary violations and the nature of the penalties imposed as a result of these disciplinary violations. In this study, the data were analyzed with the document analysis method, which is one of the qualitative research types, through the decisions published by the Turkish Football Federation and the Turkish Basketball Federation, and an evaluation was made in the light of these data. As a result of the research, it was determined that, in general, in football sports clubs received the most punishments in football, the most reasons for being punished were, unpleasant and offensive chants and violation of the Coronavirus (COVID-19) instructions and mostly fines were imposed, and, in general, in basketball sports clubs received the most punishment as well, the most reasons for the punishment were acts contrary to the instructions and mostly fines were imposed. At the same time, in the light of the data in the literature, it was concluded that the penalties given for unpleasant and offensive chants in basketball increased significantly and the number of punishments taken by the administrators as a result of actions of insulting, attacking and fighting in football increased significantly. In order to reduce the number of punishments for unpleasant and offensive chants in football and basketball, it may be suggested that the supporters involved in these acts are made conscious, the provisions containing sanctions are implemented more effectively, and the administrators in sports clubs receive the necessary training.

Keywords: Sports, football, basketball, discipline.

ÖNSÖZ VE TEŞEKKÜR

Tez çalışması sürecinde bana her alanda yol gösteren değerli tez danışmanım Prof. Dr. Soner ÇANKAYA'ya; tezin yazılması sırasında fikir ve görüşleriyle bana katkıda bulunan değerli hocalarım Doç. Dr. Musa ÇON ve Dr. Öğr. Üyesi Gül ÇAVUŞOĞLU'na; tez yazımı sırasında yardımlarından faydalandığım kıymetli arkadaşım Hakan Hüseyin KÖSE'ye ve bugünlere gelmemde çok büyük emekleri olan, hayatımın her anında bana desteğini esirgemeyen canım anneme ve canım babama çok teşekkür ederim.

Haluk Berke HOŞ

İÇİNDEKİLER

TEZ KABUL VE ONAYI.....	i
BİLİMSEL ETİĞE UYGUNLUK BEYANI.....	ii
TEZ ÇALIŞMASI ÖZGÜNLÜK RAPORU BEYANI.....	ii
ÖZET.....	iii
ABSTRACT.....	iv
ÖNSÖZ VE TEŞEKKÜR.....	v
KISALTMALAR.....	viii
TABLolar DİZİNİ.....	ix
1. GİRİŞ	1
2. GENEL BİLGİLER.....	3
2.1. Sporun Tanımı	3
2.2. Hukukun Tanımı	3
2.3. Spor Hukuku Kavramı	3
2.4. Spor Hukukunun Tarafları	5
2.4.1. Spor Hukukunun Gerçek Kişi Tarafları	5
2.4.1.1. Sporcu	5
2.4.1.2. Teknik Direktör	5
2.4.1.3. Antrenör	5
2.4.1.4. Hakem	5
2.4.1.5. Yönetici	6
2.4.1.6. Menajer	6
2.4.1.7. Gözlemci	6
2.4.1.8. Temsilci.....	6
2.4.1.9. Taraftar	7
2.4.2. Spor Hukukunun Tüzel Kişi Tarafları.....	7
2.4.2.1. Kulüpler	7
2.4.2.2. Federasyonlar	7
2.4.2.3. Uluslararası Kurullar	8
2.5. Futbol	9
2.5.1. Dünyada Futbolun Tarihsel Gelişimi	9

2.5.2. Türkiye’de Futbolun Tarihsel Gelişimi.....	9
2.6. Basketbol.....	10
2.6.1. Dünyada Basketbolun Tarihsel Gelişimi	10
2.6.2. Türkiye’de Basketbolun Tarihsel Gelişimi	10
2.7. Türkiye Futbol Federasyonu Yapısı ve Kurulları	10
2.7.1. TFF Hukuk Kurulları	11
2.7.1.1. İlk Derece Hukuk Kurulları	11
2.7.1.1.1. Uyuşmazlık Çözüm Kurulu.....	11
2.7.1.1.2. Disiplin Kurulları	12
2.7.1.1.3. Kulüp Lisans Kurulu	13
2.7.1.1.4. Etik Kurulu.....	13
2.7.1.2. Tahkim Kurulu	14
2.8. Türkiye Basketbol Federasyonu Yapısı ve Kurulları.....	14
2.9. Futbolda Disiplin İhlalleri ve Cezaları	15
2.9.1. Futbolda Disiplin İhlalleri	15
2.9.2. Futbolda Disiplin Cezaları	16
2.10. Basketbolda Disiplin İhlalleri ve Cezaları	17
2.10.1. Basketbolda Disiplin İhlalleri	17
2.10.2. Basketbolda Disiplin Cezaları.....	18
3. MATERYAL VE METOT	19
3.1. Araştırmanın Yöntemi.....	19
3.2. Verilerin Toplanması	19
3.3. Verilerin Analizi.....	19
4. BULGULAR	21
5. TARTIŞMA	29
6. SONUÇ VE ÖNERİLER	34
KAYNAKLAR	36
EKLER	39
ÖZ GEÇMİŞ	40

KISALTMALAR

BDT	: Basketbol Disiplin Talimatı
FDT	: Futbol Disiplin Talimatı
PFDK	: Profesyonel Futbol Disiplin Kurulu
TBF	: Türkiye Basketbol Federasyonu
TFF	: Türkiye Futbol Federasyonu
UÇK	: Uyuşmazlık Çözüm Kurulu

TABLÖLAR DİZİNİ

Tablo 4.1. 2019 Yılında Türkiye Basketbol Federasyonu Disiplin Kurulunun Vermiş Olduğu Kararların Dağılımı	21
Tablo 4.2. 2019 Yılında Türkiye Basketbol Federasyonu Disiplin Kurulunun Hükmettiği Cezaların Nedenleri	22
Tablo 4.3. 2020 Yılında Türkiye Basketbol Federasyonu Disiplin Kurulunun Vermiş Olduğu Kararların Dağılımı	23
Tablo 4.4. 2020 Yılında Türkiye Basketbol Federasyonu Disiplin Kurulunun Hükmettiği Cezaların Nedenleri	24
Tablo 4.5. 2019 Yılında Türkiye Futbol Federasyonu Profesyonel Futbol Disiplin Kurulunun Vermiş Olduğu Kararların Dağılımı	25
Tablo 4.6. 2019 Yılında Türkiye Futbol Federasyonu Profesyonel Futbol Disiplin Kurulunun Hükmettiği Cezaların Nedenleri	26
Tablo 4.7. 2020 Yılında Türkiye Futbol Federasyonu Profesyonel Futbol Disiplin Kurulunun Vermiş Olduğu Kararların Dağılımı	27
Tablo 4.8. 2020 Yılında Türkiye Futbol Federasyonu Profesyonel Futbol Disiplin Kurulunun Hükmettiği Cezaların Nedenleri	28

1. GİRİŞ

Sporda disiplin, spor hukukunun önemli unsurlarından biridir. Spor müsabakalarında uygulanan disiplin ile korunması amaçlanan hukuksal yarar; spor faaliyetlerinin ve müsabakalarının gerektiği gibi işlemlerini sağlayacak olan ekonomik, toplumsal ve sportif ilkelerin ve düzenin korunmasıdır. Belirlenmiş usuller ve kurallar çerçeve alınarak meydana gelen her türlü spor faaliyetinde ve müsabakasında, tarafların müsabakanın organizasyonuna ilişkin üzerine düşen sorumluluklarını yerine getirmedikleri durumlarda veya sporcuların ya da diğer kişilerin, sportif kuralları ihlal etmeleri durumunda yürürlüğe konmak üzere disiplin kurallarına ihtiyaç duyulmaktadır. Disiplin kurallarının özelliği bastırıcı, caydırıcı ve önleyici niteliğe sahip olması ile disiplin ihlallerine uygulanacak yaptırımların genel çapta bir nitelik içermesidir (Aydın, 2016).

Futbol, tarihsel süreci içinde en fazla ilgi gösterilen spor dallarından biridir ve devamlı surette büyüyen ve gelişen daha da yaygınlaşmıştır. Futbol müsabakaları, küresel olarak büyük ilgi görmüş ve dünyanın her tarafından kişileri bir araya getirmiş, ulusların, ırkların ve hakların birbirleriyle ilişki kurmasına ve birbirlerini tanımalarına imkan yaratmış, bunun bir sonucu olarak da dünya barışına katkı sağlamıştır (Çiçek, 2018).

Basketbol; tarihi süreçleri neticesinde Amerika Birleşik Devletlerinde ortaya çıkmış ve ilerleyen süreçte tüm dünyaya yayılarak gelişmiş, futbol gibi çok popüler bir spor haline gelmiştir.

Futbol ve basketbol, ülkemizde de en popüler sporlardandır. Geçmişten günümüze değişerek ve gelişerek ilerleyen bu iki sporda, disiplin ihlallerinin nitelikleri farklılık göstermekte; bu değişimin ve gelişimin etkisiyle sayı olarak disiplin ihlalleri de çeşitlenerek artmaktadır. Futbol ve basketbolun gelişimi doğrultusunda, bu disiplin ihlallerinin incelenmesi de önem kazanmıştır.

Bu kapsamda yapılan çalışmada, 2019 ve 2020 yılında futbolda ve basketbolda meydana gelen disiplin ihlalleri, Türkiye Futbol Federasyonu Profesyonel Futbol Disiplin Kurulu ve Türkiye Basketbol Federasyonu Disiplin Kurulu kararları ışığında incelenecek; bu inceleme kapsamında, 'Türkiye Futbol Federasyonunun ve Türkiye Basketbol Federasyonunun disiplin ihlallerine vermiş olduğu cezalar nelerdir?', 'Türkiye'de Profesyonel Futboldaki Disiplin İhlalleri en çok hangi nedenle

oluşmuştur?', 'Türkiye'de Basketboldaki Disiplin İhlalleri en çok hangi nedenle oluşmuştur?', '2019 yılında Türkiye Futbol Federasyonunun profesyonel futbolda en çok verdiği ceza nedir?', '2020 yılında Türkiye Futbol Federasyonunun profesyonel futbolda en çok verdiği ceza nedir?', '2019 yılında Türkiye Basketbol Federasyonunun en çok verdiği ceza nedir?', '2020 yılında Türkiye Basketbol Federasyonunun en çok verdiği ceza nedir? sorularına yanıt aranacak, bu cezaların kime hükmedildiği (spor kulüpleri, sporcu, antrenör vb.), nitel araştırma yöntemlerinden doküman incelemesi yöntemi kullanılarak değerlendirilecektir.

2. GENEL BİLGİLER

2. 1. Sporun Tanımı

Spor, kişinin ruhsal sağılığını iyileştiren; sosyal ilişkiler konusunda yardımcı olan; hareketsel, zihinsel açıdan belli bir düzeye ulaştıran geniş bir kavramı oluşturur (Üçkardeş, 2020). Spor, sözlük anlamı irdelendiğinde, Latince Desport, disportare şeklinde, “birbirinden ayırmak, dağıtmak” anlamını içeren kelimelerden oluşmaktadır ve 17. yüzyıldan itibaren ilk hecesi farklılaşarak "Sport” kelimesine evrildiğı, araştırmacılarca öne sürölmektedir (Heper, 2012). İnsanlığın ortaya çıkışı kadar eski bir geçmişe sahip olan spor, ilk kez Babil ve Mısır'da insanların yeteneklerini yarıştırdığı oyunlardan doğmuştur. Eğlence ve oyun aracı olmakla birlikte geçmiş dönemlerde de spor, kişiler için güç simgesi ve bir geçim kaynağı olarak değer görmüştür (Ocak, 2020). Bir diğer tanıma göre spor, özellikli araç gereçlerin ya da binaların kullanıldığı, fiziksel becerilerin ön plana çıktığı, kazananın belirlenebilmesi için kurallar üzerinden çerçevesi oluşturulmuş, kurumsal kimliği olan rekabet içeren faaliyetlerdir (Woods, 2016).

2.2. Hukukun Tanımı

Kökeni Arapça bir kavram olan hukuk, hak kelimesinin çoğulu olarak haklar anlamına gelmektedir. Tanım olarak ise hukuk, toplumda var olan kişilerin ilişkilerini, hal ve hareketlerini düzenleyen, devlet yaptırımına bağlanmış kurallar bütünüdür (Oğuzman ve Barlas, 2006). Daha geniş anlamına bakıldığında ise hukuk, bir toplum içinde yaşamakta olan kişilerin, devletle ve birbirleriyle mevcut olan ilişkisini düzenleyen, kişilerin hukuksal güvenliğini ve özgürlüklerini sağlama gayesiyle meydana getirilen ve kamu gücü ile desteklenen bağlayıcı kuralların bütünü şeklinde tanımlanabilir (Baygın, 2018). Hukuk, işleyişi açısından kamu hukuku ve özel hukuk olarak iki alana ayrılmıştır. Kamu hukuku, devlet ile kişiler arasındaki ilişkileri, taraflar arasında eşitlik unsuru olmadan incelemektedir (Zabunoğlu, 1973). Özel hukuk ise kişiler arasındaki ilişkileri eşitlik ve irade serbestisine göre düzenlemektedir (Erdoğan, 2017).

2.3. Spor Hukuku Kavramı

Spor, ilk ortaya çıktığı dönemlerde yarışma unsuru içermekle, zaman ilerledikçe sporun sistematik bir düzene girmesi neticesinde çeşitli kurallar getirilmiş, bu kuralların oluşması sonucunda spor hukuku kavramı gelişmeye başlamıştır

(Erkekli, 2017). Tanım olarak spor hukuku ise, sportif etkinliklerle ve spordaki kurumlarla ilişkili olan hukuki kuralları sistematik ve düzenli bir biçimde ele alan hukuk dalı olarak açıklanabilir. (Ertaş ve Petek, 2005).

Başka bir tanıma göre ise spor hukuku, dar ve geniş anlamda olmak üzere iki biçimde tanımlanabilir. Dar anlamda spor hukuku, spor dünyasını yönetir, spor faaliyetlerini düzenler, spor yarışmalarının ve kuruluşlarının kurumsallığını sağlamayı tanımlar. Geniş anlamda spor hukuku ise, spor neticesinde meydana gelen ilişkileri ve bu ilişkiler içindeki gerçek, tüzel, kamu, özel kişilerinin karşılaştıkları vaziyetleri düzenler ve sorunları çözümlemeyi tanımlar (Atıcı, 2009)

Yukarıda verilen iki tanım da biraz daha detaylı olarak incelenirse, dar anlamda spor hukuku:

- 1) Spor gerçek ve tüzel kişilerinin davranışlarını
- 2) Spor kuruluşlarının yapısını, faaliyetlerini ve aralarındaki ilişkileri;
- 3) Sporcuların hakları ve yükümlülüklerini düzenleyen kuralları;
- 4) Antrenörler başta olmak üzere sportif yaşamı yönetenlerin eylemlerini, yükümlülüklerini ve sorumluluklarını;
- 5) Sporda yargı organlarının hukuki varlığını ve bunların ihtilafları usul ve esastan çözümleme kurallarını;
- 6) Sporda fair-play'i içermektedir.

Geniş anlamda spor hukuku:

1) Profesyonel spor aktörlerinin hak ve ilişki düzenlemesini; sporda şiddet, doping, ceza ve disiplin hukuku kapsamına giren eylemler gibi olumsuz davranışların önlenmesini;

2) Sportif faaliyet ve ilişkilerinin sosyal güvenlik ve iş hukuku boyutunu;

3) Bireyin spor yapma ve sportif faaliyetlere özgürce katılma hakkını;

4) Uluslararası spor yarışmalarının yapılabilmesi için gerekli kişi, kurum, kuruluş ve devletler düzeyinde kuralları ve bunlar arasındaki ilişkileri;

5) Sporda adalet ve barışın sağlanmasına yönelik her türlü önlem ve kurumu içermektedir (Erkiner, 2007).

2.4. Spor Hukukunun Tarafları

Kişiler, gerçek kişiler ve tüzel kişiler olarak ikiye ayrılır. Gerçek kişileri oluşturan unsur insanlar iken, tüzel kişiler vakıf, dernek ve şirketler gibi hukuki düzen tarafından tüzel kişi olarak tanınmış kurumlardan oluşur (Uzun, 2014). Spor hukukunun tarafları da gerçek kişi taraflar ve tüzel kişi taraflar olarak iki grupta incelenebilir.

2.4.1. Spor Hukukunun Gerçek Kişi Tarafları

2.4.1.1. Sporcu

Başarı sağlamak ve kazanç sağlamak amacıyla faaliyetlerde bulunarak daha önceden belirlenen oyun kuralları kapsamında hareket ederek rakiplerine üstün gelmeye çalışan kişilere sporcu denir (Gülşen, 2013).

2.4.1.2. Teknik Direktör

Takım sporlarında çalıştırmakla sorumlu olduğu takımı, bireysel sporlarda sporcuyu; yapılacak müsabakalarda nasıl bir çalışma planı yani nasıl bir taktik ile mücadele edeceğini, sporcu veya sporcuların müsabakalarda nasıl şekilde görev alacağını belirleyen, takımda hangi kişilerin kadroya alınıp alınmayacağı hususunda gerekli tespitlerde bulunan en yetkili kişiye teknik direktör denir (Karaoğlu, 2017).

2.4.1.3. Antrenör

Sporcuların fiziksel, duygusal, zihinsel, sosyal, fizyolojik, psikolojik, kapasitelerinin geliştirilmesine yardımcı olan ve bunun için antrenman biliminin içerdiği hedefleri ve kriterleri yerine getiren, bu konuya özel eğitim-öğretim almış kişiye antrenör denir (Konter, 2006). Antrenör Eğitimi Yönetmeliğinin 4. Maddesine göre de antrenör, Gençlik ve Spor Bakanlığı'ndan ve ilgili spor federasyonundan almaya hak kazanılan antrenörlük belgesine sahip kişiyi tanımlar (Antrenör Eğitimi Yönetmeliği, 2019).

2.4.1.4. Hakem

Herhangi bir alanda meydana gelen anlaşmazlıkları, tarafsız bir biçimde çözüme kavuşturmak için ilgili taraflar veya bu konuda yetkili olan bir kuruluş tarafından belirlenen kişiye veya kişilere hakem denir (Engin ve Çelik, 2019). Spordaki anlamında ise hakem, müsabakalarda kazanılan puanları, sayıları, atılan gollerini tespit

eden, kuralları uygulayan ve uygulatan, kurallara uymayanları ise cezalandırmakla görevli kimseye denir (Durna, 1997).

2.4.1.5. Yönetici

Belirli bir zaman dilimi içerisinde, belirlenmiş hedeflere ulaşabilmek için insan, para, hammadde, makine, demirbaş gibi üretim ve teknoloji araçlarını bir araya getiren, bu araçların arasında uygun birliktelik, uyuşma ve ahenk sağlayan kişiye veya kişilere yönetici denir (Eren, 2003). Sportif anlamda yönetici ise, spor organizasyonunda önceden belirlenen amaçlara ulaşılması için; insan, para, hammadde gibi kaynakları en verimli ve uygun biçimde kullanan, spor organizasyonundaki olaylara ve kişilere yön veren kişiye denir (Ekmeççi, 2016).

2.4.1.6. Menajer

Sporcu ile imzaladığı sözleşme neticesinde, sporcunun haklarını korumak ve hukuki işlemlerini yürütmek amacıyla sporcuyu temsilen görev yapan kişileri ifade eden kavrama menajer adı verilir (Çeribaş, 2020). Türkiye Futbol Federasyonu Futbol Menajerleri ile Çalışma Talimatı 2/e'ye göre de menajer; ücretsiz olarak veya belirli bir miktar ücret karşılığında, profesyonel futbolcu sözleşme görüşmeleri yürütmek amacıyla futbolcuları veya spor kulüplerini temsil eden veya kulüpler arasında transfer görüşmelerini yürütmek amacıyla kulüpleri temsil yetkisi bulunan, bu konuda TFF'den lisans almış gerçek kişiler olarak tanımlanmıştır (Futbol Menajerleri ile Çalışma Talimatı, 2015).

2.4.1.7. Gözlemci

Gözlemci, müsabakalardaki hakem heyetini gözlemleyerek, onların görevlerini tarafsız bir biçimde yapmalarını sağlamaya çalışan kişilere denir (Uslu, 2016). Konularında uzman olan bu kişiler, gözlemcilik faaliyetini belirli bir ücret karşılığında icra ederler.

2.4.1.8. Temsilci

Türkiye Futbol Federasyonu Temsilciler Kurulu Talimatı 2/c'ye göre temsilci, görev yaptığı müsabakada, TFF adına müsabaka organizasyonunu denetlemek suretiyle, müsabakada talimatlara uyulup uyulmadığına yönelik işlemleri kontrol eden ve ilgili durumu bir raporla TFF'ye bildiren kişiyi tanımlar (Temsilciler Kurulu Talimatı, 2020). Türkiye Basketbol Federasyonu Temsilciler Talimatı 4/k'ye göre ise

temsilciler, federasyon tarafından belirlenen esaslar doğrultusunda eğitim almış ve eğitim sonunda başarılı olarak ülkemizde düzenlenen her türlü resmi veya özel basketbol müsabakalarını denetlemek, müsabakaların kurallar dahilinde işlediği takip etmek ve Federasyonun ilgili birimlerine rapor etmek üzere görevlendirilen kişileri tanımlar (Temsilciler Talimatı, 2020).

2.4.1.9. Taraftar

Kelime anlamı olarak, “fanatic” kelimesinden türetilen fan (taraftar) kavramı ilk olarak 1682 yılında bir konuda aşırı hevesli olan kişileri tanımlamak amacıyla kullanılmıştır. Tanım ilk defa 1899 yılında, bir Amerikan sözlüğünde kullanıldığında “öncelikle sporda görülen coşku dolu birey” ifadesi “taraftar” kelimesinin anlamı olarak bu sözlüğün içinde kendisine yer bulmuştur (Leonard, 1998). Başka bir tanıma göre de taraftar, spor kulüplerini maddi ve manevi destekleyen, kulübün sunduğu hizmetleri (bilet, lisanslı ürün gibi) belirlenmiş bir ücret ödeyerek satın alan, her türlü zorluğa ve imkansızlığa rağmen taraftarı olduğu takıma destek vermek için yurt içinde ve yurt dışında deplasmanlara giden, kulübün esas pazarını oluşturan halk kitlesidir (Dinç, 2009). Spor kulüpleri için taraftarlar hem maddi hem de manevi açıdan çok önemli bir yere sahiptir. Taraftarların sayesinde genel olarak yıl boyunca büyük gelirler elde eden kulüpler, belirli durumlarda taraftarların isteklerine göre transferler yapmakta ve bu transferleri taraftarlarına görkemli bir imza töreniyle takdim etmektedirler.

2.4.2. Spor Hukukunun Tüzel Kişi Tarafları

2.4.2.1. Kulüpler

Spor kulüpleri, spor yapma amacıyla, önceden belirlenmiş bir kural ve düzen içerisinde bir araya gelen insanların oluşturduğu topluluktur. Kulüpler, ülkemizde Dernekler Kanunu'na göre tescil edilir. Dernekler Kanunu 14/1'e göre kulüpler; gençlik kulüpleri, spor kulüpleri, gençlik ve spor kulüpleri olarak sınıflandırılır. Buna göre; spor faaliyeti amacıyla kurulanlar spor kulübü, boş zamanları değerlendirmek amacıyla kurulanlar gençlik kulübü ve her iki faaliyeti birlikte amaçlayanlar gençlik ve spor kulübü adını alır (Dernekler Kanunu, 2004; Çolakoğlu ve Solmaz, 2017).

2.4.2.2. Federasyonlar

Federasyonlar, bir üst birlik olarak, yeterli sayıda dernek veya tüzel kişiliğe sahip kuruluşların bir araya gelmesiyle oluşan yapılardır (Genç, 1999).

Türkiye’de spor federasyonları Cumhurbaşkanlığı Kararı ile kurulur. Gençlik ve Spor Hizmetleri Kanununun ek 9. Maddesinin 1. Fıkrasına göre, bir spor dalı ile ilgili faaliyetleri ulusal ve uluslararası kurallara göre yürütmek, spor dalının gelişimini sağlamak, sporcu sağlığı ile ilişkili hususlarda gereken önlemleri almak, teşkilatlandırmak, federasyonu uluslararası faaliyetlerde temsil etmek ve Tahkim Kurulu kararlarını uygulamakla görevli ve yetkili, özel hukuk hükümlerine tabi bağımsız spor federasyonları kurulur (Gençlik ve Spor Hizmetleri Kanunu, 1986). Ülkemizde futbol dışındaki federasyonların temel dayanağı bu kanundur.

Ülkemizde futbol federasyonu ise, Türkiye Futbol Federasyonu Kuruluş ve Görevleri Hakkında Kanun ile düzenlenir. Bu durum, Türkiye Futbol Federasyonu Kuruluş ve Görevleri Hakkında Kanunun 1. Maddesinde yer alan ‘Amaç’ kısmında açıklanmıştır. Buna göre bu kanunun amacı; her türlü futbol faaliyetini ulusal ve uluslararası kurallara göre yürütmek, geliştirmek, teşkilatlandırmak ve Türkiye’yi futbol konusunda yurt içinde ve yurt dışında temsil etmek amacıyla, özel hukuk hükümlerine tabi, tüzel kişiliği bulunan, özerk bir Türkiye Futbol Federasyonunun kurulması, teşkilat, görev ve yetkilerine ait esas ve usulleri düzenlemektir (Türkiye Futbol Federasyonu Kuruluş ve Görevleri Hakkında Kanun, 2009).

2.4.2.3. Uluslararası Kurullar

Uluslararası spor kurulları; spor faaliyetlerinin kural ve şartlarını belirleyen, uluslararası spor karşılaşmalarının idaresini yürüten yetkili kuruluşlardır.

Futbolda uluslararası açıdan en yetkili kurul FIFA’dır. FIFA, 1904 yılında Fransa’nın Paris şehrinde kurulmuştur. Uluslararası futbol turnuvalarının ve maçlarının düzenlenmesi, kuralların uygulanması, belirlenmesi ve aynı zamanda değiştirilmesi konusunda en yetkili organdır. Merkezi İsviçre’nin Zürih şehrinde (Akşar ve Merih, 2008).

Basketbolda uluslararası açıdan en yetkili kurul FIBA’dır. FIBA, 1932 yılında İsviçre’nin Cenevre şehrinde kurulmuştur. Uluslararası basketbol turnuvalarının ve maçlarının düzenlenmesi, kuralların uygulanması, belirlenmesi ve aynı zamanda değiştirilmesi konusunda en yetkili organdır. Merkezi İsviçre’nin Mies şehrinde (Yalçınkaya, 2020).

2.5. Futbol

2.5.1. Dünyada Futbolun Tarihsel Gelişimi

Ayak ile oynanan top oyunları, esasında çok eskilere dayanır. Günümüzdeki futbola benzerlikler taşıyan ayak oyununun ise ilk olarak ne zaman oynandığına ilişkin kesin bir veri yoktur. Ancak Çin'de milattan önce oynanan 'cuju' adlı oyun, bazı kaynaklarda futbola benzeyen, en eski oyun olarak tanımlanır (Goldblatt, 2008). Bu dönemde Avrupa'da ise, Eski Yunan devletlerinde futbolun oynandığı ve çok sevildiği bilinmektedir (Demir, 2005).

Dünya'da yaşayan toplumların birbirleriyle iletişiminin ve etkileşiminin sınırlı olduğu dönemlerde ayak ile oynanan oyunların da birbirlerine çok fazla benzemediği görülmektedir. Bu sebeple herhangi bir ortak kurala dayanmayan ayak oyunları; farklı coğrafyalarda, farklı anlamlar yüklenerek, farklı şekillerde, farklı isimler ile oynanmıştır. Örneğin Çin bölgesinde oynanan oyunun adı 'cuju' iken, ayak ile oynanan bu oyunun bazı farklı türleri Avustralya'da 'Marn Grook', Normandiya'da 'La Soule', Floransa'da 'Calcio', Japonya'da 'kameri', Roma'da 'Harpastum' adı ile bilinmektedir (Aktükün, 2010).

Modern olarak ortaya çıkan futbol oyununun ise ilk kez 1863'te İngiltere'de bazı okulların katılımı ile ortaya çıkan Football Association (FA) ile başladığı tahmin edilmektedir (Wahl, 2005). İlk futbol kulübü de 1857 yılında İngiltere'de kurulan Sheffield FC'dir.

2.5.2. Türkiye'de Futbolun Tarihsel Gelişimi

Yıllar içerisinde eski gücünü kaybeden Osmanlı Devleti, İngiltere'de başlayan Sanayi Devrimi ile gerçekleşen büyüme ve gelişim hareketine yetişememiştir. Özellikle 1838 Baltalimanı Ticaret Antlaşması sonrası ticarete yabancı ülkelere karşı dezavantajlı konuma düşen Osmanlı Devleti, sömürgecilik peşinde koşan İngiltere'nin hedeflerinden biri olmuştur. Bu durum, futbolun ülkemizde başlangıcına da etki etmiş, Osmanlı topraklarına futbol ilk kez İngilizler tarafından girmiştir (Bozköylü, 2007).

Belli başlı Osmanlı Devleti limanlarındaki kentlere yerleşmek amacıyla ülkeye gelen İngilizler, Osmanlı Devleti'nde ilk futbol karşılaşmasını Selanik'te 1875 yılında yapmıştır. Bunu izleyen süreçte futbol, İstanbul ve İzmir illerine de taşınmış, Selanik, İstanbul ve İzmir, Osmanlı Devleti'nde futbolun oynandığı ilk üç kent olmuştur (Akşar ve Merih, 2006).

2.6. Basketbol

2.6.1. Dünyada Basketbolun Tarihsel Gelişimi

Dünyada basketbolun gelişim süreci ve tarihçesiyle ilgili yapılan araştırma sonuçları, Orta Amerika'da Aztek ve Inka kabilelerinin, milattan önce 1500-800 tarihleri arasında basketbola benzerlik gösteren bir tür oyunu oynadıklarını göstermektedir. Daha sonraları da, Kızılderililerin de bu oyunun farklı bir versiyonunu oynadıkları bilinmektedir. Basketbolun bugünkü durumuna gelmesindeki ilk çabalar, 1891 yılında Amerika Birleşik Devletleri'nin Massachusetts eyaletinde, beden eğitimi öğretmeni olan Dr. James Naismith tarafından ortaya konulmuştur. Kış antrenmanı yaptırmak için beyzbolculara ve atletizm sporcularına öğretimi yapılan bu oyunda amaç, tahtadan yapılan sepetlerin içinden topun geçirilmesiydi. Bu oyuna da bu nedenle sepet topu anlamına gelen 'basketbol' adı verilmiştir (Kurt vd. 2015).

Avrupa'da basketbol ilk olarak 19. yüzyılın sonlarında ortaya çıktığı görülmektedir. İlk kez ise Paris'te bir jimnastik salonunda denenmiştir. Amerikan askerlerinin ise 1. Dünya Savaşı sırasında Avrupa'da basketbolun yayılmasında büyük etkisi olmuştur. Bu nedenle Avrupa'da basketbol hızla gelişirken zamanla en gözde sporlar arasında yerini almıştır (Acar, 2016).

2.6.2. Türkiye'de Basketbolun Tarihsel Gelişimi

Türkiye'de basketbol ilk kez 1904'te İstanbul Robert Koleji'nin spor salonunda oynanmıştır. Amerikalı bir beden eğitimi öğretmeni tarafından Robert Koleji'nde ilk kez getirilen basketbol, daha sonraki senelerde yine bir beden eğitimi öğretmeni Ahmet Robenson tarafından Galatasaray Lisesi'nde öğrencilerine oynatarak daha çok yayılımı ve gelişimi sağlanmıştır (Sungur, 2002).

2.7. Türkiye Futbol Federasyonu Yapısı ve Kurulları

Türkiye Futbol Federasyonunun yapısı, işleyişi ve kurulları, 5894 sayılı Türkiye Futbol Federasyonunun Kuruluş ve Görevleri Hakkında Kanun ve Türkiye Futbol Federasyonu Statüsünde belirlenmiştir. Türkiye Futbol Federasyonu, dünyada özel kanun ile kurulan tek özerk futbol federasyonudur (Sunna, 2012). 5894 sayılı Kanunun 4. Maddesinin 5. Fıkrası ve TFF Statüsünün 20. Maddesinin 1. Fıkrası uyarınca TFF merkez teşkilatını;

- Genel Kurul.

- Başkan.
- Yönetim Kurulu.
- İcra Kurulu.
- Hukuk kurulları.
- Denetleme Kurulu.
- Genel Sekreter

Oluşturur (TFF Kuruluş ve Görevleri Hakkında Kanun, 2009).

2.7.1. TFF Hukuk Kurulları

TFF Hukuk Kurulları; ilk derece hukuk kurulları ve Tahkim Kurulu olarak ikiye ayrılır.

2.7.1.1. İlk Derece Hukuk Kurulları

TFF ilk derece hukuk kurullarını; TFF Kuruluş ve Görevleri Hakkında Kanunun 5. Maddesinin 1. Fıkrasına göre;

- Uyuşmazlık Çözüm Kurulu.
- Disiplin kurulları.
- Kulüp Lisans Kurulu
- Etik Kurulu

Oluşturur (TFF Kuruluş ve Görevleri Hakkında Kanun, 2009).

2.7.1.1.1. Uyuşmazlık Çözüm Kurulu

Uyuşmazlık Çözüm Kurulu; TFF Statüsünün 55 ve 56. Maddesinde düzenlenmiştir. TFF Statüsünün 56. Maddesinin 1. Fıkrasına göre UÇK, taraflarca yetkisi kabul edilmesi durumunda; futbolcular, kulüpler, teknik adamlar ve menajerlerin, aralarında her çeşit akitten dolayı oluşan uyuşmazlıkları inceler ve karara bağlar. Bununla birlikte sportif cezalarla, yetiştirme tazminatına ilişkin uyuşmazlıklar Uyuşmazlık Çözüm Kurulu önünde çözülür.

Yine TFF Statüsünün 55. Maddesinin 1. ve 2. Fıkrasına göre UÇK, en az beş yıllık meslekî tecrübesi bulunan hukukçular arasından seçilen bir Başkan, altı asıl ve altı yedek üyeden oluşur. Uyuşmazlık Çözüm Kurulunun görev süresi, Federasyon

Yönetim Kurulunun görev süresi kadardır. Üyeler kendi içinden bir başkanvekili ve bir raportör seçer (TFF Statüsü, 2009).

2.7.1.1.2. Disiplin Kurulları

TFF Disiplin Kurulları, TFF Statüsünün 57. Maddesinin 1. Fıkrasına göre;

- İl Disiplin Kurulları
- Amatör Futbol Disiplin Kurulu
- Profesyonel Futbol Disiplin Kurulu

Olmak üzere üçe ayrılır.

İl Disiplin Kurulları; kuruldukları illerdeki amatör futbol faaliyetlerini ve bu faaliyette bulunan kulüp, futbolcu ve diğer kişilerin disiplin ihlallerini birinci derecede değerlendirmek ve karar vermekle görevlidir (Üçışık, 2017).

Amatör Futbol Disiplin Kurulu; statülerde gösterilen ve Türkiye çapında birinciliğe ulaşan müsabakalara katılan amatör kulüpler ile bu kulüplerde görevli futbolcu, görevli, yönetici ve diğer kişilerin eylemleri neticesinde meydana gelen disiplin ihlalleri ile aynı müsabakalarda görevli olan hakem ve diğer görevlilerin disiplin ihlallerini ilk derecede karara bağlar, İl Disiplin Kurulları tarafından verilen cezalara, ilgili kişi ve kulüpler tarafından yapılan itirazları, itiraz makamı sıfatıyla inceler ve karara bağlar. Aynı zamanda İl Disiplin Kurulları aralarındaki yetki ve görev uyuşmazlıklarını inceleyip kesin karara bağlar (FDT, 2017).

Profesyonel Futbol Disiplin Kurulu; Profesyonel futbol faaliyetleri içerisinde bulunan futbolcu, kulüp, teknik adam, yönetici, müsabaka görevlileri ve profesyonel futbolda görev yapan diğer kişilerin eylemlerinden meydana gelen disiplin ihlallerini karara bağlar (FDT, 2017).

TFF Statüsünün 57. Maddesinin ikinci, üçüncü, dördüncü ve beşinci maddesinde de Disiplin Kurullarının oluşum aşamasının detayları gösterilmiştir. Buna göre; Amatör Futbol Disiplin Kurulu ve Profesyonel Futbol Disiplin Kurulu; TFF Başkanının teklifi uyarınca Yönetim Kurulu tarafından, İl Disiplin Kurulları ise Federasyon Başkanı tarafından atanır. Amatör ve Profesyonel Futbol Disiplin Kurulları birer başkan, altışar üyeden; İl Disiplin Kurulu ise bir başkan ve illerin sportif faaliyetlerine göre en az iki, en fazla dört üyeden oluşur. Kurullara asıl üye kadar yedek üye atanır. Disiplin kurulları, Federasyon Yönetim Kurulunun görevde bulunduğu süre

ile sınırlı olarak görev yaparlar. Atanacak asıl ve yedek üyelerin fakülte veya yüksekokul mezunu olmaları şarttır. Başkan, başkanvekili ve raportör olarak görev yapacak olanların ise hukuk fakültesi mezunu olması zorunludur. Bununla birlikte, Amatör Futbol Disiplin Kurulu ile Profesyonel Futbol Disiplin Kurulu üyelerinin en az beş yıllık mesleki tecrübeye sahip hukukçu olması zorunludur (TFF Statüsü, 2009).

2.7.1.1.3. Kulüp Lisans Kurulu

TFF Statüsünün 59. Maddesinde düzenlenmiştir. Buna göre; Kulüp Lisans Kurulu, lisans almak amacıyla başvuruda bulunan kulüplerin, kurula sunduğu belge ve bilgiler ışığında ve TFF Kulüp Lisans Talimatı uyarınca başvuruda bulunan kulübe lisans verilir verilmemesine, verilmişse lisansın geri alınmasına ve kulüp lisans talimatlarında öngörülmekte olan cezaların uygulanıp uygulanmaması gerektiğine karar verir. Kulüp Lisans Kurulu, TFF Başkanının teklifi üzerine Yönetim Kurulu tarafından atanacak bir Başkan, bir Başkan Yardımcısı olmak üzere yedi asıl ve yedi yedek üyeden oluşur. Kulüp Lisans Kuruluna seçilen bir üyenin, en az beş yıllık mesleki tecrübeye sahip olan hukukçu, Bir üyenin Serbest Muhasebeci Mali Müşavirlik ve Yeminli Mali Müşavirlik Kanunu'na göre yetkilendirilmiş olan yeminli mali müşavir, İki üyenin 660 Sayılı Kanun Hükmünde Kararname ile esasları belirlenen Kamu Gözetimi Muhasebe ve Denetim Standartları Kurumu'na yetkilendirilmiş olan bağımsız denetçi, Bir üyenin Serbest Muhasebeci Mali Müşavirlik Ve Yeminli Mali Müşavirlik Kanunu'na göre yetkilendirilmiş olan serbest muhasebeci mali müşavir, İki üyenin ekonomi veya işletme alanında en az beş yıllık mesleki tecrübeye sahip olan üniversite mezunu olması şarttır. Kulüp Lisans Kurulunun görev süresi dört yıldır. Bununla birlikte, Kulüp Lisans Kurulunun görev süresi, TFF Yönetim Kurulunun görev süresi ile sınırlıdır (TFF Statüsü, 2009).

2.7.1.1.4. Etik Kurulu

TFF Statüsünün 60. Maddesinde düzenlenmiştir. Buna göre; Etik Kurulu, TFF Başkanının teklifi ve Yönetim Kurulunun kararı ile seçilen bir Başkan ve dört asıl ve dört yedek üye ile teşekkül eder. Kurul üyelerinin hepsinin beş yıllık hukukçu olması mecburidir. Etik Kurulu, Türk futbolunda var olan etik değerler ve marka değerinin korunması ve toplumdaki saygınlığının zarar görmesinin önüne geçme hususunda gerekli hukuki incelemeleri yapar. Etik Kurulunun görev süresi dört yıldır. Bununla birlikte Etik Kurulunun görev süresi, TFF Yönetim Kurulunun görev süresi ile sınırlıdır (TFF Statüsü, 2009).

2.7.1.2. Tahkim Kurulu

TFF Tahkim Kurulu; TFF Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanunun 6. Maddesinin 1. Fıkrasına göre TFF'nin en üst hukuk kuruludur ve uyuşmazlıklar konusunda nihai karar merciidir. Tahkim Kurulunun esasları, TFF Statüsünün 61. Maddesinde düzenlenmiştir. Buna göre; Tahkim Kurulu, TFF Başkanının teklifleri ve Yönetim Kurulunun kararı ile en az beş yıllık meslekî tecrübesi bulunan hukukçular içinden seçilen bir Başkan ve altı asıl, altı yedek üyeden oluşur. Kurul üyelerinin belirlenmesinde UEFA ve FIFA'nın kuralları esas alınır. TFF Tahkim Kurulunun görev yapacağı süre, TFF Yönetim Kurulunun görev süresi kadardır. Üyeler kendi içinden bir başkan vekili ve bir raportör seçer (TFF Kuruluş ve Görevleri Hakkında Kanun, 2009; TFF Statüsü, 2009).

2.8. Türkiye Basketbol Federasyonu Yapısı ve Kurulları

Türkiye Basketbol Federasyonunun yapısı, 2014 yılında Resmi Gazetede yayımlanan TBF Ana Statüsü ile belirlenmiştir. Bu statü, 3289 sayılı Gençlik ve Spor Hizmetleri Kanunu'nun ek 9. Maddesine göre ve 2012 yılında yayımlanan Bağımsız Spor Federasyonlarının Çalışma Usul ve Esasları Hakkında Yönetmeliğe dayanılarak hazırlanmıştır. Ülkemizde futbol dışındaki sporların kanun seviyesinde bir mevzuatı bulunmamaktadır. Bu yüzden Türkiye Basketbol Federasyonu teşkilatlanması, yapısı ve kurulları; yukarıda ismi geçen kanun ve yönetmeliğe dayanılarak çıkartılan TBF Ana Statüsünde belirlenmiştir. TBF Ana Statüsü 5. Maddesinin 2. Fıkrasına göre TBF merkez teşkilatını;

- Genel kurul,
- Yönetim kurulu,
- Denetim kurulu,
- Disiplin kurulu,
- Genel sekreterlik

Oluşturur (TBF Ana Statüsü, 2014).

Türkiye Basketbol Federasyonunun hukuk kurulu, TBF Disiplin Kuruludur. Disiplin Kurulu; TBF Ana Statüsü 16. Maddesinde düzenlenmiştir. Bu maddenin 1. Fıkrasına göre TBF Disiplin Kurulu; genel kurul tarafından dört yıl için seçilen beş asıl üç yedek üyeden oluşur. Asıl olarak seçilen üyelerin en az üç, yedek üyelerin de

en az ikisinin hukukçu olması gerekir. Asıl üyeler kendi içinden bir başkanvekili ve bir raportör seçerler.

Türkiye Basketbol Federasyonu Disiplin Kurulu kararlarının itiraz mercii, Gençlik ve Spor Bakanlığı Tahkim Kuruludur. Gençlik ve Spor Bakanlığı Tahkim Kurulu, 3289 sayılı Gençlik ve Spor Hizmetleri Kanunu'nun 9/A maddesinde düzenlenmiştir. Futbol dışındaki federasyonların kararlarına itiraz mercii olarak en üst kuruldur. Kurul; yedi asıl, yedi yedek üyeden oluşur. Üyelerin beşinin hukukçu, ikisinin spor alanında bilimsel çalışmalar yapmış veya sporda teknik adam, idareci ve benzeri görevlerde bulunmuş kariyer sahibi kişiler olmaları şarttır. Üyeler, Bakanın onayı ile dört yıl için görevlendirilir (Gençlik ve Spor Hizmetleri Kanunu, 1986; Spor Genel Müdürlüğü Tahkim Kurulu Yönetmeliği, 2012).

2.9. Futbolda Disiplin İhlalleri ve Disiplin Cezaları

2.9.1. Futbolda Disiplin İhlalleri

Türkiye'de futbolda disiplin ihlalleri. TFF Futbol Disiplin Talimatının (FDT) 36 ile 61. Maddeleri arasında belirlenmiştir. Bu maddeler uyarınca futboldaki disiplin ihlalleri şunlardır;

- Sportmenliğe Aykırı Hareket
- Bilinçli Kart Görme
- Sportmenliğe Aykırı Açıklamalar
- Hakem Soyunma Odasının ve Koridorlarının Güvenliği
- Takım Halinde Sportmenliğe Aykırı Hareket
- Kişilik Haklarına Saldırı, Hakaret, Tehdit, Tükürme
- Ayrımcılık ve İdeolojik Propaganda
- Kural Dışı Hareketler (Ciddi Faul / Şiddetli Hareket)
- Saldırı
- Kavga
- Talimatlara Aykırı Hareketler
- Belgelerin Haksız Kullanımı
- Sahtecilik ve Yanıltma
- Usulsüz Seyirci Alma ve Merdiven Boşluklarının Boş Bırakılmaması
- Cezaya ve Tedbire Uyulmaması
- Milli Müsabakaya Katılmamak

- Saha Olayları
- Çirkin ve Kötü Tezahürat
- Yayın
- Davranış Kuralları
- Müsabaka Sonucunu Etkileme
- Bahis
- Müsabakaya Katılmamak
- Görevi İhmal ve Kötüye Kullanma
- Hükümlülük
- Doping (FDT, 2017).

Bununla birlikte, 2019 yılının son aylarında Çin'in Wuhan şehrinde başlayan Koronavirüs (COVID-19) salgını 2020 yılının Mart ayından itibaren ülkemizi de etkilemiştir. Bu kapsamda ülkemizde futbol liglerine 2020 yılının Mart ayında ara verilmiş, 2020 yılının Haziran ayında Süper Lig ve TFF 1. Ligde sezon, kaldığı yerden devam etmiş, diğer futbol liglerinde ise sezon devam etmemiştir. Süper Lig ve TFF 1. Ligin yeniden başlamasıyla birlikte TFF, Koronavirüs tedbirlerini uygulamaya koymuş, önce Mayıs 2020'de "Covid-19 Salgını Nedeniyle Ara Verilen Süper Lig, TFF 1. Lig ve Ziraat Türkiye Kupası Müsabakalarına İlişkin Talimat" yayımlanmış, daha sonra da Ağustos 2020'de, mevcut uygulanmakta olan "Covid-19 Salgını Nedeniyle Müsabakalarda Uygulanacak Tedbirlere İlişkin Talimat" yayımlanmıştır. Bu talimatlar uyarınca disiplin ihlallerine yeni nedenler eklenmiştir. Bu maddeler uyarınca;

- Maske Takmama
- Sosyal Mesafeye Uymama
- Protokol Tribününe Talimatta Belirtilen Sayıdan Fazla Kişi Alma
- Saha İçerisinde Toplu Fotoğraf Çektirmek

gibi ihlaller neticesinde de disiplin cezalarına hükmedilmiştir (TFF Covid-19 Salgını Nedeniyle Müsabakalarda Uygulanacak Tedbirlere İlişkin Talimat, 2020).

2.9.2. Futbolda Disiplin Cezaları

Türkiye'de futbolda disiplin cezaları, TFF Futbol Disiplin Talimatının 17 ile 35 maddeleri arasında düzenlenmiştir. Bu maddeler uyarınca futbolda disiplin cezaları şunlardır.

- İhtar

- Kınama
- Para Cezası
- Ödüllerin İadesi
- Müsabakadan Men / Soyunma Odası ve Yedek Kulübesine Giriş Yasağı
- Stadyuma Giriş Yasağı
- Hak Mahrumiyeti
- Lisansın Askıya Alınması
- Lisansın İptali
- Transfer Yasağı
- Saha Kapatma
- Müsabakaya Girişin Engellenmesi
- Hükmen Mağlubiyet
- Puan İndirme
- Bir Alt Lige Düşürme
- İkame ve İlave Cezalar (FDT, 2017).

2.10. Basketbolda Disiplin İhlalleri ve Cezaları

2.10.1. Basketbolda Disiplin İhlalleri

Türkiye’de Basketbolda Disiplin İhlalleri, TBF Basketbol Disiplin Talimatının (BDT) 29 ile 46. Maddeleri arasında düzenlenmiştir. Bu maddeler uyarınca basketbolda disiplin ihlalleri şunlardır;

- Sportmenliğe Aykırı Hareket
- Sportmenliğe Aykırı Açıklamalar
- Kişilik Haklarına Saldırı, Hakaret ve Tehdit
- Ayrımcılık ve İdeolojik Propaganda
- Kural Dışı Hareket, Saldırı, Kavga
- Talimatlara Aykırı Hareket
- Belgelerin Haksız Kullanımı ve Sahtecilik
- Cezaya, Tedbire ve Disiplin Kurulu Kararına Uymama
- Milli Müsabakaya Katılmama
- Seyirci Olayları
- Çirkin ve Kötü Tezahürat
- Müsabaka Sonucunu Etkileme
- Bahis

- Görevi Kötüye Kullanma veya İhmal
- Tanıklıktan veya Belge İbrazından Kaçınma, Gerçeğe Aykırı Beyan
- Hükümlülük
- Müsabakaya Katılmama ve Müsabakadan Çekme
- Doping (BDT, 2017).

Koronavirüs salgınının basketbolu da etkilemesi neticesinde 2020 Mart ayında ülkemizde basketbol liglerine ara verilmiş ve devamında alınan kararla sezon tamamlanmamıştır. Basketbolda yeni sezon 2020 yılının Eylül ayında yeniden başlamıştır. Bu süreçte TBF, Ağustos 2020’de Basketbola Dönüş Protokolü yayımlamış, Koronavirüs salgını sürecinde alınacak tedbirleri belirlemiştir. Bu tedbirlere uymama durumlarında da disiplin ihlalleri ortaya çıkmıştır (TBF Basketbola Dönüş Protokolü, 2020).

2.10.2. Basketbolda Disiplin Cezaları

Türkiye’de basketbolda disiplin cezaları, TBF Basketbol Disiplin Talimatının 16 ile 28. Maddeleri arasında düzenlenmiştir. Bu maddeler uyarınca basketbolda disiplin cezaları şunlardır;

- İhtar
- Para Cezası
- Ödüllerin İadesi
- İhraç
- Müsabakadan Men
- Hak Mahrumiyeti
- Lisansın ve Diğer Uygunluk Belgelerinin Askıya Alınması
- Lisans ve Diğer Uygunluk Belgelerinin İptali
- Seyircisiz Oynama
- Salon Kapatma
- Hükmen Mağlubiyet
- Puan İndirme
- Bir Alt Lige Düşürme (BDT, 2017).

3. MATERYAL VE METOT

3.1. Araştırmanın Yöntemi

Araştırmada nitel araştırma türlerinden, doküman incelemesi yöntem kullanılmıştır. Nitel araştırma yöntemlerinde gözlem, görüşme ve doküman analizi olmak üzere üç farklı yöntem bulunmaktadır (Cassell ve Symon, 2004). Doküman incelemesi yöntemi ise, beş aşamadan oluşur. Bunlar; 1-Araştırma konusunun, yöntem ve tekniğinin seçimi 2-Dokümanın orijinalliğini kontrol etme 3-İçerik analizi 4-Sayısallaştırma ve yüzdelerle ifade etme 5-Araştırmanın yayına dönüşmesi (Kıral, 2020).

Araştırmada spor disiplin yargılamasına ilişkin; 2019 ve 2020 yılındaki Türkiye Futbol Federasyonu Profesyonel Futbol Disiplin Kurulu ve Türkiye Basketbol Federasyonu Disiplin Kurulu kararları; disiplin ihlalleri, disiplin ihlallerini gerçekleştiren taraf, hüküm olarak verilen disiplin cezaları sayısal olarak sınıflandırılarak incelenmiş ve ortaya çıkan sonuçlar hakkında çıkarımlarda bulunulmuştur.

3.2. Verilerin Toplanması

2019-2020 yılları arasındaki Türkiye Futbol Federasyonu Profesyonel Futbol Disiplin Kurulu ve Türkiye Basketbol Federasyonu Disiplin Kurulu kararları, ilgili kurumların internet siteleri (www.tff.org, www.tbf.org) üzerinden elde edilmiş ve değerlendirmeleri yapılmıştır.

3.3. Verilerin Analizi

Dokümanları analiz etme tekniği, analize konu olan verilerden; örneklem seçme, kategorilerin geliştirilmesi, analiz biriminin saptanması ve sayısallaştırılması aşamalarından oluşmaktadır (Yıldırım ve Şimşek, 2013). Araştırmadaki veriler de kategorik açıdan incelenmiş ve analiz edilmiştir.

Basketbolda disiplin ihlallerinde yer alan ‘Sportmenliğe Aykırı Hareket’ ve ‘Sportmenliğe Aykırı Açıklamalar’ ihlalleri tek grupta incelenmiş, talimatta yer almayan fakat cezaya hükmedilen ‘Merdiven Boşluklarının Boş Bırakılmaması’ ihlali, Talimatlara Aykırı Hareket olarak değerlendirilmiştir. Futbolda disiplin ihlallerinde yer alan ‘Sportmenliğe Aykırı Hareket’ ve ‘Sportmenliğe Aykırı Açıklamalar’ ihlalleri tek grupta incelenmiş, ‘Saldırı’ ve ‘Kavga’ ihlalleri tek grupta incelenmiş, ‘Belgelerin

Haksız Kullanımı’ ve ‘Sahtecilik’ ihlalleri tek grupta incelenmiş, ‘Usulsüz Seyirci Alma ve Merdiven Boşluklarının Boş Bırakılmaması’ ihlali, Talimatlara Aykırı Hareket olarak değerlendirilmiştir. Bununla birlikte Koronavirüs (COVID-19) talimatlarına aykırı davranışlar da (Maske Takmama, Sosyal Mesafeye Uymama vb.) tek grupta incelenmiştir.

4. BULGULAR

Tablo 4.1. 2019 Yılında Türkiye Basketbol Federasyonu Disiplin Kurulunun Vermiş Olduğu Kararların Dağılımı

	Spor Kulübü	Basketbolcu	Teknik Kadro (Başantrenör, yardımcı antrenör vb.)	İdareci (Başkan, yönetici vb.)	Resmi Görevli (Hakem, temsilci vb.)
İhtar	102	1	-	33	3
Para Cezası	170	24	13	33	-
Müsabakadan Men	-	25	-	-	-
Hak Mahrumiyeti ve Para Cezası	-	-	2	13	-
Seyircisiz Oynama ve Para Cezası	12	4	-	-	-
Müsabakadan Men ve Para Cezası	-	2	3	1	-
Ceza Verilmesine Yer Olmadığı	23	-	4	4	-
Hükmen Mağlubiyet	4	-	-	-	-
Hak Mahrumiyeti	-	-	1	-	-
Lisans İptali	-	-	-	2	1

Tablo 4.1.'de 2019 yılında; spor kulüpleri ve teknik kadronun en fazla para cezası, basketbolcuların en fazla müsabakadan men cezası, idarecilerin en fazla ihtar ve para cezası, resmi görevlilerin de en fazla ihtar cezası aldığı görülmektedir.

Tablo 4.2. 2019 Yılında Türkiye Basketbol Federasyonu Disiplin Kurulunun Hükmettiği Cezaların Nedenleri

	Spor Kulübü	Basketbolcu	Teknik Kadro (Başantrenör, yardımcı antrenör vb.)	İdareci (Başkan, yönetici vb.)	Resmi Görevli (Hakem, temsilci vb.)
Çirkin ve Kötü Tezahürat	166	-	-	-	-
Seyirci Olayları	68	-	-	-	-
Talimatlara Aykırı Hareket	166	3	1	36	2
Sportmenliğe Aykırı Hareket / Açıklamalar	-	3	7	16	-
Hakaret	-	26	7	19	-
Kural Dışı Hareket, Saldırı, Kavga	-	27	3	4	2
Müsabakaya Katılmama	3	-	-	-	-
Tedbire / Cezaya Uymama	-	-	-	1	-
Ligden Çekilme / Kulüp Kapatma	9	-	-	-	-
Kişilik Haklarına Saldırı	-	-	2	3	-

2019 yılında; spor kulüplerinin ve idarecilerin en fazla talimatlara aykırı hareket nedeniyle ceza aldıkları, basketbolcuların en fazla kural dışı hareket, saldırı, kavga nedeniyle ceza aldığı, teknik kadronun en fazla sportmenliğe aykırı hareket/açıklamalar ve hakaret nedeniyle ceza aldığı, resmi görevlilerin de en fazla talimatlara aykırı hareket ve kural dışı hareket, saldırı, kavga nedeniyle ceza aldıkları görülmektedir (Tablo 4.2.).

Not: Ceza Verilmesine Yer Olmadığı Kararları, hükmedilen cezalar içerisinde sayılmamıştır.

Tablo 4.3. 2020 Yılında Türkiye Basketbol Federasyonu Disiplin Kurulunun Vermiş Olduğu Kararların Dağılımı

	Spor Kulübü	Basketbolcu	Teknik Kadro (Başantrenör, yardımcı antrenör vb.)	İdareci (Başkan, yönetici vb.)
İhtar	42	-	1	3
Para Cezası	76	27	14	23
Müsabakadan Men	-	4	-	-
Hak Mahrumiyeti ve Para Cezası	-	1	-	5
Seyircisiz Oynama ve Para Cezası	5	-	-	-
Müsabakadan Men ve Para Cezası	-	10	1	-
Ceza Verilmesine Yer Olmadığı	9	4	-	7
Hükmen Mağlubiyet	2	-	-	-

Tablo 4.3.'e göre 2020 yılında; spor kulüplerinin, basketbolcuların, teknik kadronun idarecilerin en fazla para cezası aldığı görülmektedir.

Tablo 4.4. 2020 Yılında Türkiye Basketbol Federasyonu Disiplin Kurulunun Hükmettiği Cezaların Nedenleri

	Spor Kulübü	Basketbolcu	Teknik Kadro (Başantrenör, yardımcı antrenör vb.)	İdareci (Başkan, yönetici vb.)
Çirkin ve Kötü Tezahürat	20	-	-	-
Seyirci Olayları	27	-	-	-
Talimatlara Aykırı Hareket	77	-	2	6
Sportmenliğe Aykırı Hareket / Açıklamalar	-	7	7	17
Hakaret	-	11	5	13
Kural Dışı Hareket, Saldırı, Kavga	-	23	1	1
Müsabakaya Katılmama	2	-	-	-
Tedbire / Cezaya Uymama	-	-	-	2
Doping Kurallarını İhlal	-	1	-	-
Koronavirüs (COVID-19) Talimatlarına Aykırı Hareket	7	2	-	-

Tabloya bakıldığı üzere, 2020 yılında; spor kulüplerinin en fazla talimatlara aykırı hareket nedeniyle ceza aldığı, basketbolcuların en fazla kural dışı hareket, saldırı, kavga nedeniyle ceza aldığı, teknik kadro ve idarecilerin de en fazla sportmenliğe aykırı hareket/açıklamalar nedeniyle ceza aldıkları görülmektedir.

Not: Ceza Verilmesine Yer Olmadığı Kararları, hükmedilen cezalar içerisinde sayılmamıştır.

Tablo 4.5. 2019 Yılında Türkiye Futbol Federasyonu Profesyonel Futbol Disiplin Kurulunun Vermiş Olduğu Kararların Dağılımı

	Spor Kulübü	Futbolcu	Teknik Kadro (Teknik direktör, antrenör vb.)	İdareci (Başkan, yönetici vb.)	Resmi Görevli (Hakem, Temsilci vb.)
Para Cezası	810	10	9	11	-
Müsabakadan Men ve Para Cezası	-	172	117	2	-
Müsabakadan Men	-	97	12	-	-
Elektronik Bilet (Passolig) Bloke	199	-	-	-	-
Ceza Tayinine Yer Olmadığı	21	6	6	20	-
Hak Mahrumiyeti	-	-	-	14	4
Hak Mahrumiyeti ve Para Cezası	-	-	-	60	-
İhtar	224	-	12	31	-
Seyircisiz Oynama	6	-	-	-	-
Seyircisiz Oynama ve Para Cezası	37	-	-	-	-
Hükmen Mağlubiyet	13	-	-	-	-

Tabloya göre 2019 yılında; spor kulüplerinin en fazla para cezası, futbolcular ve teknik kadronun en fazla müsabakadan men ve para cezası aldıkları, idarecilerin en fazla hak mahrumiyeti ve para cezası aldığı, resmi görevlilerin de en fazla hak mahrumiyeti cezası aldığı görülmektedir.

Tablo 4.6. 2019 Yılında Türkiye Futbol Federasyonu Profesyonel Futbol Disiplin Kurulunun Hükmettiği Cezaların Nedenleri

	Spor Kulübü	Futbolcu	Teknik Kadro (Teknik direktör, antrenör vb.)	İdareci (Başkan, yönetici vb.)	Resmi Görevli (Hakem, Temsilci vb.)
Çirkin ve Kötü Tezahürat	453	-	-	-	-
Saha Olayları	286	-	-	-	-
Talimatlara Aykırı Hareket	252	3	12	31	4
Sportmenliğe Aykırı Hareket / Açıklamalar	10	72	106	55	-
Hakaret	-	70	32	22	-
Ciddi Faul, Şiddetli Hareket	-	119	-	-	-
Saldırı, Kavga	-	20	8	9	-
Takım Halinde Sportmenliğe Aykırı Hareket	156	-	-	-	-
Tedbire / Cezaya Uymama	-	5	6	3	-
Belgelerin Haksız Kullanımı	1	-	-	2	-

Tablo 4.6.'ya bakıldığı üzere 2019 yılında; spor kulüplerinin en fazla talimatlara çirkin ve kötü tezahürat nedeniyle ceza aldığı, futbolcuların en fazla ciddi faul, şiddetli hareket nedeniyle ceza aldığı, teknik kadro ve idarecilerin en fazla sportmenliğe aykırı hareket/açıklamalar nedeniyle ceza aldıkları, resmi görevlilerin de en fazla talimatlara aykırı hareket nedeniyle ceza aldığı görülmektedir.

Not: Ceza Tayinine Yer Olmadığı Kararları, hükmedilen cezalar içerisinde sayılmamıştır.

Tablo 4.7. 2020 Yılında Türkiye Futbol Federasyonu Profesyonel Futbol Disiplin Kurulunun Vermiş Olduğu Kararların Dağılımı

	Spor Kulübü	Futbolcu	Teknik Kadro (Teknik direktör, antrenör vb.)	İdareci (Başkan, yönetici vb.)	Resmi Görevli (Hakem, Temsilci vb.)	Menajer
Para Cezası	692	90	87	134	-	-
Müsabakadan Men ve Para Cezası	-	152	122	20	-	-
Müsabakadan Men	-	47	3	-	-	-
Elektronik Bilet (Passolig) Bloke	64	-	-	-	-	-
Ceza Tayinine Yer Olmadığı	82	27	6	24	1	9
Hak Mahrumiyeti	-	-	1	49	3	2
Hak Mahrumiyeti ve Para Cezası	-	-	-	152	-	-
İhtar	282	13	38	18	-	5
Seyircisiz Oynama	3	-	-	-	-	-
Seyircisiz Oynama ve Para Cezası	8	-	-	-	-	-
Hükmen Mağlubiyet	5	-	-	-	-	-
Lisans İptali	-	-	-	-	1	1
Cezai Uygulamanın Kaldırılması	-	2	-	-	-	-

2020 yılında; spor kulüplerinin en fazla para cezası aldığı, futbolcular ve teknik kadronun en fazla müsabakadan men ve para cezası aldıkları, idarecilerin en fazla hak mahrumiyeti ve para cezası aldığı, resmi görevlilerin en fazla hak mahrumiyeti cezası aldığı, menajerlerin de en fazla ceza tayinine yer olmadığı kararı aldıkları görülmektedir (Tablo 4.7.).

Tablo 4.8. 2020 Yılında Türkiye Futbol Federasyonu Profesyonel Futbol Disiplin Kurulunun Hükmettiği Cezaların Nedenleri

	Spor Kulübü	Futbolcu	Teknik Kadro (Teknik direktör, antrenör vb.)	İdareci (Başkan, yönetici vb.)	Resmi Görevli (Hakem, Temsilci vb.)	Menajer
Çirkin ve Kötü Tezahürat	125	-	-	-	-	-
Saha Olayları	141	-	-	-	-	-
Talimatlara Aykırı Hareket	280	13	39	93	4	8
Sportmenliğe Aykırı Hareket / Açıklamalar	17	61	104	109	-	-
Hakaret	-	50	35	69	-	-
Ciddi Faul, Şiddetli Hareket	-	95	-	-	-	-
Saldırı, Kavga	-	11	2	14	-	-
Takım Halinde Sportmenliğe Aykırı Hareket	130	-	-	-	-	-
Tedbire / Cezaya Uymama	-	2	4	5	-	-
Belgelerin Haksız Kullanımı, Sahtecilik	3	-	4	2	-	-
Ayrımcılık	-	1	-	-	-	-
Koronavirüs (COVID-19) Talimatına Aykırı Hareket	315	69	92	163	-	-

Tabloda görüldüğü üzere, 2020 yılında; spor kulüpleri ve idarecilerin en fazla Koronavirüs (COVID-19) talimatına aykırı hareket nedeniyle ceza aldıkları, futbolcuların en fazla ciddi faul, şiddetli hareket nedeniyle ceza aldığı, teknik kadronun en fazla sportmenliğe aykırı hareket/açıklamalar nedeniyle ceza aldığı, resmi görevlilerin ve menajerlerin en fazla talimatlara aykırı hareket nedeniyle ceza aldıkları görülmektedir.

Not: Ceza Tayinine Yer Olmadığı Kararları, hükmedilen cezalar içerisinde sayılmamıştır.

5. TARTIŞMA

Bu çalışmada, Türkiye Basketbol Federasyonu Disiplin Kurulunun 2019 ve 2020 yıllarında vermiş olduğu kararlar ile Türkiye Futbol Federasyonu Profesyonel Futbol Disiplin Kurulunun 2019 ve 2020 yıllarında vermiş olduğu kararların sayıları ve nedenlerine göre incelemesi yapılmıştır.

Verilere bakıldığı zaman, 2019 yılında basketbolda spor kulüpleri tarafından en çok yapılan disiplin ihlalinin çirkin ve kötü tezahürat ile talimatlara aykırı hareket olduğu görülmektedir (Tablo 4.2.). 2020 yılında basketbolda spor kulüpleri tarafından en çok yapılan disiplin ihlalinin ise talimatlara aykırı hareket olduğu görülmektedir (Tablo 4.4.). Çirkin ve kötü tezahürat nedeniyle verilen cezalarda 2019 yılında 166 olan sayının 2020 yılında 20'ye düştüğü görülmektedir. Bu düşüşte en önemli etken, 2020 yılının başından itibaren tüm dünyayı olduğu gibi ülkemizi de etkisi altına alan Koronavirüs (COVID-19) salgınıdır. Koronavirüs salgını nedeniyle basketbolda 2019-2020 sezonu Mart ayından sonra oynanmamış, 2020-2021 sezonu da seyircisiz olarak oynanmıştır. Bu nedenle çirkin ve kötü tezahürat disiplin ihlalinde ciddi bir düşüş gözlemlenmiştir. Keza seyirci olayları nedeniyle hükmedilen disiplin ihlallerinde de 2019 yılında sayı 68 iken 2020 yılında sayı 27'dir. Bu da Koronavirüs salgını ile ilgilidir. Çeribaş (2020) tarafından yapılan çalışmada, 2014-2018 yılları arasında basketbolda çirkin ve kötü tezahürat nedeniyle hükmedilen ceza sayısı toplamda 311 iken, çalışmamızda sadece 2019 yılında çirkin ve kötü tezahürat nedeniyle hükmedilen ceza sayısı 166'dır. Çirkin ve kötü tezahürat nedeniyle önceki 5 yıllık toplam ceza sayısının yarısından fazlasının sadece bir yılda meydana gelmiş olması düşündürücüdür. Bu da ülkemizdeki basketbol ikliminin ne kadar gerildiğini göstermektedir. Her spor branşında her ülkenin bazı takımları ezeli rekabet halindedir. En özel tezahüratlar da genellikle bu takımların rekabetlerinden çıkar. Farklı karşılaşmalarda bile üstünlüklerini göstermek için o müsabakalarla alakası olmayan tezahüratlar edilebilir (Bilgin, 2017). Özellikle 2019 yılının başından itibaren gittikçe hararetlenen Anadolu Efes – Fenerbahçe Beko karşılaşmaları da, ceza sayılarını artırmıştır. 2019 yılı basketbol final serisinde Ergin Ataman liderliğinde Anadolu Efes şampiyonluğa ulaşırken, Fenerbahçe Beko sadece final serisinde meydana gelen çirkin ve kötü tezahürat neticesinde 5 maç seyircisiz oynama cezası ve çok yüksek miktarlarda para cezası almıştır.

Basketboldaki disiplin kurulu kararlarına genel olarak bakıldığı zaman ise 2020 yılında, 2019 yılına göre hükmedilen cezalarda ciddi bir düşüş yaşanmıştır. Bu durum, esasında daha önce bahsedilen Koronavirüs salgını nedeniyle liglerin durdurulması ve başlayan yeni sezonun seyircisiz olarak oynanması nedeniyle meydana gelmiştir.

Futboldaki veriler incelendiğinde Türkiye'deki Profesyonel Futbol Disiplin Kurulunun 2019 yılında çirkin ve kötü tezahürat nedeniyle hükmedilen ceza sayısı 453, saha olayları nedeniyle hükmedilen ceza sayısı 286'dır (Tablo 4.6.). Kulüpler bu nedenlerle yüklü miktarlarda para cezaları, elektronik bilet (passolig) bloke cezaları ve seyircisiz oynama cezaları almaktadır. Bu durum, aslında taraftarı olduğu destek olmaya çalışan taraftarların, neden oldukları fiiller neticesinde meydana gelen cezalar ile aslında takımlarına uzun vadede maddi ve manevi zararlar verdiklerini ortaya koymaktadır.

Türkiye Futbol Federasyonu Profesyonel Futbol Disiplin Kurulunun kararları incelendiğinde 2019 yılında en çok hükmedilen cezanın ise çirkin ve kötü tezahürat nedeniyle meydana geldiği belirlenmiştir (Tablo 4.6.). Şirin ve Sevilmiş (2019) tarafından yapılan çalışmada, 2016-2017 sezonunda Süper Ligde en çok cezanın çirkin ve kötü tezahürat nedeniyle verildiği, Çiçek (2018) tarafından yapılan çalışmada da 2016-2017 ve 2017-2018 sezonlarında PFDK'nın en çok hükmettiği cezaların nedeninin çirkin ve kötü tezahürat olduğu sonucuna varılmıştır. Bu istatistik verileri, 2019 yılında da değişmemiştir. 2020 yılında Profesyonel Futbol Disiplin Kurulu kararlarının ise bazı açılardan değiştiği gözlemlenmiştir. Koronavirüs salgını futbolu da etkilemiş, 2020 yılının Mart ayında ligler durdurulmuş ve Haziran ayında Süper Lig ve TFF 1. Lig seyircisiz olarak yeniden başlamış, 2020-2021 sezonu da tüm profesyonel liglerde seyircisiz olarak düzenlenmiştir. Bu nedenle kulüplerin aldığı çirkin ve kötü tezahürat ve seyirci olayları nedeniyle aldıkları cezalar azalmıştır. Türkiye Futbol Federasyonu bu süreçte Koronavirüs ile ilgili talimatlar yayımlamış ve bu kurallara uyulmamasına para cezası öngörmüştür. Bu nedenle 2020 yılında Koronavirüs tedbirlerine aykırılık nedeniyle kulüpler 315, futbolcular 69, teknik ekip 92 ve idareciler 163 kez ceza almıştır. Basketbolda ise bu sayı kulüpler için 7, basketbolcular için 2'dir. Futbolda Koronavirüs kurallarına aykırılık cezalarının basketbola göre çok daha fazla olması dikkat çekicidir.

2019 ve 2020 yılındaki veriler incelendiğinde idarecilere verilen cezaların, 2020 yılında ciddi olarak arttığı gözlemlenmektedir (Tablo 4.8.). Örneğin idarecilerin

işlemiş olduğu hakaret suçundaki artış göze çarpmaktadır. Gürdoğan'a (2012) göre hakaret suçu, insanın şeref varlığını ihlal eden bir fiildir ve bunun da hukuk tarafından korunması gerekliliği açıktır. Profesyonel Futbol Disiplin Kurulu da bir hukuk kurulu olarak hakaret suçlarını cezalandırmıştır. 2019 yılında Profesyonel Futbol Disiplin Kurulu kararlarına bakıldığı zaman idarecilerin 22 kez hakaret suçundan ceza aldığı görülmüştür. Bu sayı, 2020 yılındaki Profesyonel Futbol Disiplin Kurulu kararlarına bakıldığı zaman ise 69'dur. 2020 yılında idarecilere hükmedilen hakaret suçunun, 2019 yılına göre hükmedilen hakaret suçunun 3 katından fazla bir sayıya yükselmesi ayrıca dikkat çekicidir. Bu durum, futboldaki gerilimin artmasının yanı sıra, maçların seyircisiz oynanması nedeniyle stadyumlardaki seslerin daha rahat duyulabilmesiyle ve bu durumun da raporlara daha kolay yazılmasıyla açıklanabilir.

2019 yılında futbolda idarecilere, sportmenliğe aykırı hareket ve açıklamalar nedeniyle hükmedilen cezalar 55 iken, 2020 yılında 109'a yükselmiştir. Bu durum da ülkemizde futbol ikliminin gün geçtikçe gerginleşmesiyle ve bu durumun idarecilerin açıklamasına yansmasıyla da ifade edilebilir. İdarecilerin saldırı ve kavga nedeniyle aldıkları cezalar da artma eğilimindedir. 2019 yılında saldırı ve kavga nedeniyle ceza alan idareci sayısı 9 iken, 2020 yılında saldırı ve kavga nedeniyle ceza alan idareci sayısı 14 olmuştur. Yücel vd. (2015), kulüp yöneticilerinin hiçbir ehliyet ve yeterlilik şartı olmadan görev üstlenebildiklerini, bu kişilerin söylemleriyle ve eylemleriyle taraftarlara da yol gösterdiklerini belirtmektedir. Dolayısıyla saldırı fiilinde bulunan bir yönetici, kendi taraftarını ve rakip taraftarı bu konuda tahrik edici nitelikte bir eylemde bulunmuş olabilir. Bunun çözümünü de Ziyagil vd. (2012), münhasıran bir spor kulüpleri kanununun oluşturulması, yürürlüğe konulması ve bu kanunun şiddetin engellenmesine yönelik, yöneticilerin sahip olması gereken yeterlilikler ile görev ve sorumlulukları detaylı şekilde içermesi olarak görmektedir.

Futbolda ve basketbolda kulüpler; sporcularına, yöneticilerine ya da görevlilerine verilen para cezasından müteselsilen sorumludur (FDT, 2017); (BDT, 2017). Müteselsil sorumluluk; alacaklının, kanun veya sözleşme gereğince alacağının tamamını veya bir kısmını, birden çok sorumlunun birinden veya tamamından isteme hakkına sahip olduğu bir sorumluluk türüdür (Ayan, 2020). Fakat uygulamada bu müteselsil sorumluluk uygulanmamakta, kişilere hükmedilen para cezalarını kulüpler ödemektedir. Bu durum da özellikle yöneticiler nezdinde para cezasını caydırıcı kılmamaktadır.

Futbolda 2019 yılında kulüplere 810 kez para cezası, 199 kez elektronik bilet (passolig) bloke, 37 kez seyircisiz oynama ve para cezası, 6 kez seyircisiz oynama cezası verilmiştir (Tablo 4.5.). 2020 yılında ise kulüplere 692 kez para cezası, 64 kez elektronik bilet (passolig) bloke, 8 kez seyircisiz oynama ve para cezası, 3 kez seyircisiz oynama cezası verilmiştir (Tablo 4.7.). Futbolda seyircisiz oynama cezaları, Futbol Disiplin Talimatının 42. Maddesine göre ayrımcılık ve ideolojik propaganda nedeniyle, Futbol Disiplin Talimatının 52. Maddesine göre seyircisi, mensupları, futbolcuları nedeniyle meydana gelen saha olaylarında, Futbol Disiplin Talimatının 53. Maddesine göre çirkin tezahürat nedeniyle, eylemlerin ağırlığına göre seyircisiz maç cezasının verilebileceği hükme bağlanmıştır (FDT, 2017). Para cezalarının sayısının da bu denli çok olması kulüpler için de büyük zarara neden olmaktadır. Devecioğlu vd. (2014) de, dünyanın birçok yerinde olduğu üzere futbolun Türkiye’de de en popüler spor olduğunu, futbolun diğer ülkelerdeki gibi Türkiye’de de çok önemli bir ekonomik faaliyetin öznesini oluşturduğunu belirtmiştir. Böylesine büyük bir ekonomik faaliyet içinde bulunan kulüplerin de disiplin ihlalleri neticesindeki nedeniyle yüklü miktarda para cezası ödedikleri ve seyircisiz oynama cezaları yüzünden taraftar gelirlerinden mahrum kaldığı görülmektedir. Bunun yanında müsabaka sporlarını güzelleştiren, seyirciyle yapılmasıdır. Dolu tribünler önünde oynamaya alışmış futbolcular için boş tribünler önünde maç yapmak bir hayli zordur. İşte bu yüzden her ne kadar seyircisiz maç oynama bir ceza olarak kulüplere verilse de, bu ceza hem kulüpleri, hem sporcuları, hem de taraftarları etkilemektedir.

2019 yılında futbolda idarecilere 11 kez para cezası, 60 kez hak mahrumiyeti ve para cezasına hükmedilirken bu sayı 2020 yılında, 134 kez para cezası, 152 kez hak mahrumiyeti ve para cezasına yükselmiştir. Bu sayının artmasında en önemli faktörler, idarecilere 2020 yılında, 2019 yılına göre daha fazla ceza hükmedilmesi ve Koronavirüs tedbirleri neticesinde Türkiye Futbol Federasyonunun işleme koyduğu “Covid-19 Salgını Nedeniyle Müsabakalarda Uygulanacak Tedbirlere İlişkin Talimat” gereğince, idarecilere Koronavirüs tedbirlerine uymama neticesinde para cezası, eylemin ağırlığına göre de, hak mahrumiyeti ve para cezası öngörülmesidir.

Yine 2019 yılında futbolcuların ve teknik ekibin aldıkları para cezaları sırasıyla 10 ve 9 iken, 2020 yılında bu sayı futbolcular ve teknik ekip için sırasıyla 90 ve 87’ye yükselmiştir. Bu sayıdaki artış da Koronavirüs tedbirlerine aykırılıktan kaynaklanmaktadır.

Türkiye Futbol Federasyonu Profesyonel Futbol Disiplin Kurulu, 2019 yılında spor kulüpleri için 21, futbolcular için 6, teknik kadro için 6 ve idareciler için 20 kez ceza tayinine yer olmadığı kararına hükmederken, 2020 yılında bu sayı spor kulüpleri için 82, futbolcular için 27, teknik kadro için 6 ve idareciler için 24 olmuştur. Ceza tayinine yer olmadığı kararlarındaki bu artışın sebebi, 2020 yılındaki bu bağlamda sevk edilen kulüplerin ve kişilerin çoğunun Koronavirüs talimatlarına aykırılık nedeniyle sevk edilmesi ve Profesyonel Futbol Disiplin Kurulunun da herhangi bir ihlal olmadığına hükmetmesidir. Bu da, bir kişi veya kurumun, ceza alması gerekiyorsa Profesyonel Futbol Disiplin Kuruluna daha kesin kanıtlarla sevk edilmesi gerektiğini göstermektedir.

6. SONUÇ VE ÖNERİLER

Araştırmada elde edilen sonuçlar aşağıdaki şekildedir;

- 2019 yılında Basketbol branşında, Türkiye Basketbol Federasyonu Disiplin Kurulunun, konu yönünden en çok çirkin ve kötü tezahürat ile talimatlara aykırı hareket nedeniyle hüküm verdiği, taraf yönünden en fazla spor kulüplerine ceza verdiği, ceza yönünden ise en fazla para cezası verdiği tespit edilmiştir.
- 2020 yılında Basketbol branşında, Türkiye Basketbol Federasyonu Disiplin Kurulunun, konu yönünden en fazla talimatlara aykırı hareket nedeniyle hüküm verdiği, taraf yönünden en fazla spor kulüplerine ceza verdiği, ceza yönünden ise en fazla para cezası verdiği görülmüştür.
- 2019 yılında Futbol branşında, Türkiye Futbol Federasyonu Profesyonel Futbol Disiplin Kurulunun, konu yönünden en fazla çirkin ve kötü tezahürat nedeniyle hüküm verdiği, taraf yönünden en fazla spor kulüplerine ceza verdiği, ceza yönünden ise en fazla para cezası verdiği sonucu tespit edilmiştir.
- 2020 yılında Futbol branşında, Türkiye Futbol Federasyonu Profesyonel Futbol Disiplin Kurulunun, konu yönünden en fazla Koronavirüs (COVID-19) talimatlarına aykırılık nedeniyle hüküm verdiği, taraf yönünden en fazla spor kulüplerine ceza verdiği, ceza yönünden ise en fazla para cezası verildiği saptanmıştır.

Araştırmada elde edilen ve tartışma kısmında da belirtilen hususlar doğrultusunda şu öneriler yapılabilir;

- Basketbolda 2019 yılında, önceki yıllara göre çirkin ve kötü tezahürat nedeniyle hükmedilen ceza sayısında artış saptanmıştır. Çirkin ve kötü tezahüratın engellenmesi için basketbol taraftarlarının bilinçlenmesine yönelik planlamalar yapılmalı, gerekirse verilen ceza miktarları artırılarak çirkin ve kötü tezahürat fiilinde bulunan taraftara, eyleminin kulübü için ne denli bir zarara yol açtığı fark ettirilmelidir.
- Futboldaki çirkin ve kötü tezahürat nedeniyle hükmedilen ceza sayısı, basketbola göre çok daha fazladır. Futboldaki bu sayının azaltılması için federasyon ve kulüpler çalışma yürütmeli, 6222 sayılı Sporda Şiddet ve

Düzensizliğin Önlenmesine Dair Kanunun daha etkin bir biçimde uygulanması sağlanmalıdır.

- Futbolda ve basketbolda hükmedilen cezaların, ezeli rekabet olarak nitelendirilen müsabaka dönemlerinde (futbolda 4 büyüklerin kendi aralarındaki müsabakaları, ek olarak basketbolda Anadolu Efes – Fenerbahçe Beko müsabakaları) arttığı gözlemlenmiştir. Büyük takımların yöneticileri, derbi müsabakaları öncesinde veya sonrasında yaptıkları olumsuz açıklamalar ile kendi taraftar kitlelerini harekete geçirebilmektedir. Bu durum neticesinde de istenmeyen olaylar yaşanmaktadır. Spor paydaşlarına, ezeli rekabetin aynı zamanda ebedi dostluk olduğu, fair-play ruhu ile hareket edilmesi gerekliliği hatırlatılmalıdır.
- Koronavirüs (COVID-19) tedbirlerine aykırı faaliyetler; futbolda, basketbola göre sayıca çok daha yüksek miktardadır. Bu konuda spor kulüpleri, sporcular, teknik kadro ve idareciler uyarılmalı ve bilgilendirilmeli; maske takma, sosyal mesafeyi koruma, protokol tribününe sayıca belirlenen kişiden daha fazla kişinin girmesi engellenmelidir.
- İçerisinde bulunduğumuz Koronavirüs (COVID-19) salgını, olağanüstü bir durumdur. İlgili federasyonlar bu duruma ilişkin tedbirlerini, pandemi ilan edildikten sonra almışlardır. İlerleyen dönemlerde de bu tarz olağanüstü olayların gerçekleşebileceği düşünülmeli, bu husustaki tedbirler ve yol haritası daha erken dönemde belirlenmelidir.
- Futbolda idarecilere hakaret, saldırı ve kavga suçu nedeniyle hükmedilen cezalarda artış vardır. Artışların engellenmesi için, ile ilgili cezalar artırılmak suretiyle idarecilerin bu suçları işlemesi önlenabilir, spor yöneticilerine eğitim programları düzenlenerek bu konuda eğitim verilmesi sağlanabilir.
- Disiplin Kurulları tarafından yöneticilere hükmedilen para cezaları, uygulamada kulüpler tarafından ödenmektedir. Bu durum da yöneticiler nezdinde caydırıcı olmaktan uzaktır. Disiplin Talimatlarında yapılacak değişiklikler ile para cezalarından, kişilerin bizzat sorumlu olması hükmü getirilmelidir.
- Bu çalışma, futbol ve basketbol branşları açısından incelenmiştir. Başka branşlar da; örneğin voleybol, hentbol, atletizm açısından incelenip daha detaylı bir değerlendirme yapılabilir.

KAYNAKLAR

- Acar, N. (2016). *Basketbolda Esnekliğin Motorik Özelliklere Etkisi*. Yüksek Lisans Tezi. İstanbul Gelişim Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Antrenörlük Eğitimi Anabilim Dalı, İstanbul.
- Akşar, T. ve Merih, K. (2006). *Futbol Ekonomisi*. 1. Basım. İstanbul: Literatür Yayıncılık.
- Akşar, T. ve Merih, K. (2008). *Futbol Yönetimi*. 1. Basım. İstanbul: Literatür Yayıncılık.
- Aktükün, İ. (2010). "Futbolun Siyasi Tarihine Kenar Notları." *Cogito*. 63. 8-26.
- Antrenör Eğitimi Yönetmeliği (2019). T. C. Resmi Gazete, 30978. 14 Aralık 2019
- Atıcı, T. (2009). *Elit Hentbol Sporcularının Spor Hukuku Bilgi Düzeylerinin İncelenmesi*. Yüksek Lisans Tezi. Gazi Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Beden Eğitimi ve Spor Anabilim Dalı, Ankara.
- Ayan, S. (2020). "Müteselsil Borçlulukta Rücu Zamanaşımına İlişkin Bazı Sorunlar." *Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*. 24 (4). 3-59.
- Aydın, Z. (2016). "Sportif Disiplin Kurullarının Oluşumu ve Bağımsızlığı." T. Çağlar (Ed.) *Ankara Barosu Spor Hukuku Kurulu Av. Hasan Aydın Tansu Armağanı*. Ankara: Azim Matbaacılık.
- Baygın, C. (2018). "Hukuk ve Toplumsal Yaşamı Düzenleyen Diğer Kurallar." H. S. Eryıldız (Ed.) *Hukukun Temel Kavramları*. (s. 4-28) Erzurum: Atatürk Üniversitesi Açıköğretim Fakültesi Yayını.
- Bilgin, H. (2017). *Profesyonel Futbolcularda Kendi Taraftarları ve Rakip Taraftarların Yaptıkları Kötü Tezahüratın Etkileri*. Yüksek Lisans Tezi. Dumlupınar Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Beden Eğitimi ve Spor Anabilim Dalı, Kütahya.
- Bozköylü, E. (2007). *Dünyada ve Türkiye’de Futbolun Değişim Süreci, 2002-2005 Verileriyle Türkiye’de Oyuncu Performansı Üzerine Ekonometrik Bir İnceleme*. Yüksek Lisans Tezi. İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Ekonometri Anabilim Dalı, İstanbul.
- Cassell, C. ve Symon, G. (2004). *Essential Guide To Qualitative Methods In Organizational Research*. 1st Edition. London: Sage Publications.
- Çeribaş, D. (2020). *Spor Hukuku Uyuşmazlıkları ve Çözüm Yolları*. Yüksek Lisans Tezi. Ankara Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Spor Yöneticiliği Anabilim Dalı, Ankara.
- Çiçek, E. (2018). *Türkiye’deki Profesyonel Futbol Faaliyetlerinde Disiplin İhlali Oluşturan Fiiller ve Bunların Kulüplere Maliyeti*. Yüksek Lisans Tezi. İnönü Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Beden Eğitimi ve Spor Anabilim Dalı, Malatya.
- Çolakoğlu, T. ve Solmaz, S. (2017). "Spor Federasyonlarında Uygulanan Bağımsızlık Paradoksu." *Atatürk Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*. 19 (3). 24-35.
- Dernekler Kanunu (2004). T. C. Resmi Gazete, 25649. 23 Kasım 2004.
- Demir, F. (2005). *Futbol Olgusu ve Futbolda Asayiş Yönetimi*. Yüksek Lisans Tezi. Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Kamu Yönetimi Anabilim Dalı, Ankara.
- Devecioğlu, S. vd. (2014). "Futbol Yönetimi ve Organizasyonlarının Görünümü." *Spor ve Performans Araştırmaları Dergisi*. 5 (1). 35-48.
- Dinç, F. (2009). *Türkiye Futbol Federasyonu Süper Ligi Sporcularının Spor Hukuku Bilgi Düzeyi ile İlgili Bir Çalışma*. Niğde Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Beden Eğitimi ve Spor Anabilim Dalı, Niğde.

- Durna, E. (1997). *Türkiye’de Futbol ve Hakem*. İstanbul: Yıldızlar Matbaacılık.
- Ekmekçi, R. (2016) “Spor Yönetimine Giriş: Temel Konular.” H. Köse (Ed.) *Spor Yönetimi* (s. 2-29). Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Yayınları.
- Engin, S. E. ve Çelik, V. O. (2019). “VAR’lığın YETER! Hakemlerin Gözünden Video Yardımcı Hakem Sistemi.” *International Journal of Sport Culture and Science*. 7 (2). 53-68.
- Erdoğan, S. (2017). “Kamu Hukuku ve Özel Hukuk Ayrımı – İslami Cezalar.” *Ankara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*. 58 (1). 185-203.
- Eren, E. (2003). *Yönetim ve Organizasyon – Çağdaş ve Küresel Yaklaşımlar*. İstanbul: Beta Yayıncılık.
- Erkekli, T. (2017). *Spor Hukukunda Tahkim ve Uluslararası Tahkim Mahkemesi (C.A.S.)*. Yüksek Lisans Tezi. Hasan Kalyoncu Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Özel Hukuk Anabilim Dalı, Gaziantep.
- Erkiner, K. (2007). “Türkiye’de Spor Hukuku’nun Oluşumu.” *İstanbul Barosu Dergisi Spor Hukuku Özel Sayısı*. 1. 17-40.
- Ertaş, Ş. ve Petek, H. (2005). *Spor Hukuku*. 1. Baskı. Ankara: Yetkin Yayınları.
- Genç, D. A. (1998). *Spor Hukuku*. 1. Basım. Ankara: Alfa Yayınevi
- Gençlik ve Spor Hizmetleri Kanunu (1986). T. C. Resmi Gazete, 19120. 28 Mayıs 1986.
- Goldblatt, D. (2008). *The Ball Is Round: A Global History Of Soccer*. New York: Riverhead Books.
- Gülşen, R. (2013). *Spor Hukuku*. 2. Baskı. Ankara: Adalet Yayınevi.
- Gürdoğan, Ö. (2012). *Hakaret Suçu*. Doktora Tezi. Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Kamu Hukuku (Ceza ve Ceza Usul Hukuku) Anabilim Dalı, Ankara.
- Heper, E. (2012). “Spor ile İlgili Kavramlar ve Sporun Tarihsel Gelişimi.” H. Ertan (Ed.) *Spor Bilimlerine Giriş* (s. 2-30). Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Yayınları.
- Karaoğlu, E. (2017). *Spor Hukuku’nun Temel Kavramları ve Sportif Anlamda Doğabilecek Hukuki İhtilaflar*. Ankara: Seçkin Yayınları.
- Kıral, B. (2020). “Nitel Bir Veri Analizi Olarak Doküman İncelemesi.” *Siirt Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*. 15. 170-189.
- Konter, E. (2006). “Felsefi – Psikoloji Bağlamında Antrenörlük Tipleri: Yeni Bir Öneriye Doğru.” *Gazi Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*. 11 (3). 15-22.
- Kurt, T. vd. (2015). *Türk Spor Tarihi*. Ankara: Milli Eğitim Bakanlığı Yayınları.
- Leonard, W. M. (1998). *A Sociological Perspective of Sport*. 5th Edition. Boston: Allyn and Bacon.
- Ocak, M. H. (2020). *Geleneksel Spor ve Espor Seyircilerinin İzleyici Profilleri ve Tercih Nedenlerinin Karşılaştırılması*. Yüksek Lisans Tezi. Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü Spor Yöneticiliği Anabilim Dalı, Bolu.
- Oğuzman, M. K. ve Barlas N. (2016). *Medeni Hukuk (Giriş – Kaynaklar – Temel Kavramlar)*. 22. Baskı. İstanbul: Vedat Kitapçılık.
- Spor Genel Müdürlüğü Tahkim Kurulu Yönetmeliği (2012). T. C. Resmi Gazete, 28187. 28 Ocak 2012.
- Sungur, E. (2002). *İzmir Spor Tarihi*. İzmir: İzmir İl Özel İdare Yayını.

- Sunna, D. (2012). *Ulusal ve Uluslararası Alanda Futbol Uyuşmazlıklarının Çözümü*. Yüksek Lisans Tezi. Kadir Has Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Özel Hukuk Anabilim Dalı, İstanbul.
- Şirin, E. ve Sevilmiş, A. (2019). Spor Toto Süper Ligi Turgay Şeren Sezonunda Profesyonel Futbol Disiplin Kurulu Kararlarının İçerik Analizi. *Spor ve Performans Araştırmaları Dergisi*. 10 (3). 325-334.
- Türkiye Basketbol Federasyonu Ana Statüsü, Ekim 2014.
- Türkiye Basketbol Federasyonu Basketbola Dönüş Protokolü, Ağustos 2020.
- Türkiye Basketbol Federasyonu Disiplin Talimatı, Ağustos 2017.
- Türkiye Basketbol Federasyonu Temsilciler Talimatı, Ağustos 2020.
- Türkiye Futbol Federasyonu COVID-19 Salgını Nedeniyle Müsabakalarda Uygulanacak Tedbirlere İlişkin Talimat, Ağustos 2020.
- Türkiye Futbol Federasyonu Futbol Disiplin Talimatı, Ağustos 2017.
- Türkiye Futbol Federasyonu Futbol Menajerleri ile Çalışma Talimatı, Haziran 2015.
- Türkiye Futbol Federasyonu Kuruluş ve Görevleri Hakkında Kanun (2009). T. C. Resmi Gazete, 27230. 16 Mayıs 2009.
- Türkiye Futbol Federasyonu Statüsü, Haziran 2009.
- Türkiye Futbol Federasyonu Temsilciler Kurulu Talimatı, Ağustos 2020.
- Uslu, F. (2016). *Spor Hukuku Dersleri*. Ankara: Adalet Yayınevi.
- Uzun, F. B. (2014). *Milletlerarası Özel Hukukta Gerçek Kişilerin Hak ve Fiil Ehliyeti*. Yüksek Lisans Tezi. Galatasaray Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Özel Hukuk Anabilim Dalı, İstanbul.
- Üçışık, H. F. (2017). *Spor Hukuku*. İstanbul: Ötüken Neşriyat.
- Üçkardeş, E. (2020). *Düzenli Spor Yapan Rehber Öğretmenlerin Spor Yapma Düzeylerine Göre Psikolojik İyi Hal Düzeylerinin Bazı Demografik Özellikler Açısından İncelenmesi*. Yüksek Lisans Tezi. Toros Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Psikoloji Anabilim Dalı, Mersin.
- Wahl, A. (2005). *Ayaktopu, Futbolun Öyküsü*. İstanbul: Yapı Kredi Yayınları.
- Woods, B. R. (2016). *Social Issues In Sport*. 3th Edition. Illinois: Human Kinetics.
- Yalçınkaya, C. (2020). *Türkiye Futbol ve Basketbol Mevzuatına Göre Spor Disiplin İhlalleri ve Yargılaması*. Doktora Tezi. İstanbul Kültür Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü Kamu Hukuku Anabilim Dalı, İstanbul.
- Yıldırım, A. ve Şimşek H. (2013). *Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri*. 9. Baskı. Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- Yücel vd. (2015). "Sporda Şiddet ve Saldırganlığı Etkileyen Unsurlar." *Uluslararası Hakemli Psikiyatri ve Psikoloji Araştırmaları Dergisi*. 2 (2). 68-90.
- Zabunoğlu, Y. K. (1973). *Kamu Hukukuna Giriş*. Ankara: Ankara Üniversitesi Yayınları.
- Ziyagil vd. (2012). Türkiye’de Sporda Şiddet, Saldırganlık ve Çözüm Önerileri. *CBÜ Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*. 7 (1). 1-14

EKLER

EK-1: Etik Kurul Kararı

ONDOKUZ MAYIS ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL VE BEŞERİ BİLİMLER ETİK KURUL KARARLARI

KARAR TARİHİ	TOPLANTI SAYISI	KARAR SAYISI
29.01.2021	01	2021/02

KARAR NO: 2021/02
Üniversitemiz Lisansüstü Eğitim Enstitüsü Yüksek Lisans öğrencisi Haluk Berke HOŞ' un Dr. Öğr. Üyesi Gül ÇAVUŞOĞLU danışmanlığında "Türkiye' de Futbol Ve Basketbol Branşlarında Meydana Gelen Disiplin İhlallerinin Belirli Yıllara Göre Değişimi" isimli Yüksek Lisans Tezine ilişkin internet yoluyla bilgiye ulaşma çalışması içeren 117 sayılı dilekçesi okunarak görüşüldü.

Üniversitemiz Lisansüstü Eğitim Enstitüsü Yüksek Lisans öğrencisi Haluk Berke HOŞ' un Dr. Öğr. Üyesi Gül ÇAVUŞOĞLU danışmanlığında "Türkiye' de Futbol Ve Basketbol Branşlarında Meydana Gelen Disiplin İhlallerinin Belirli Yıllara Göre Değişimi" isimli Yüksek Lisans Tezine ilişkin internet yoluyla bilgiye ulaşma çalışması kabulüne oy birliği ile karar verildi.

ÖZ GEÇMİŞ

İlköğretimini Samsun Denizevleri İlköğretim Okulu'nda tamamlayan Haluk Berke HOŞ, lise eğitimini Samsun Atatürk Anadolu Lisesi'nde tamamladıktan sonra Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi'nden 2017 yılında mezun oldu. 2018 yılında yaptığı Avukatlık Stajını takiben, 2019 yılından itibaren Samsun Barosu'na kayıtlı Avukat olan Haluk Berke HOŞ, iyi derecede İngilizce bilmektedir. Temel ilgi alanları; Tarih, satranç, basketboldur.

İletişim Bilgileri

ORCID ID: 0000-0001-5166-8690